Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Vi har slagtet de første 50 år

HOBRO OG OMEGNS ANDELSSLAGTERI

1954.
Slagteriet set fra sydvest med indgang til kontor.

Slagteriet set fra nordvest med butiken i forgrunden.

HOBRO OG OMEGNS ANDELS SLAGTERI

GENNEM

50 ÅR

Hobro og Omegns Andelsslagteri har nu til oktober arbejdet i 50 år. Bestyrelsen mener, at ved en sådan milepæl bør der standses op, og blikket kastes tilbage, så minderne kan bevares for kommende slægter. Direktør Johs. Mortensen har skrevet teksten og tilrettelagt billederne.

De mænd, der for 50 år siden stod i spidsen for starten af andelsslagteriet, er alle døde, men vi mindes deres arbejde med tak. Det var forstander Bojsen, Gjedved, der i 1887 stod i spidsen for bygning af Horsens Andelsslagteri, som var det første andelsslagteri i verden. Ideen bredte sig over hele Danmark, og i 1904 blev den gennemført her i Hobro. Egnene her var ellers præget af heste, kreaturhold og fåreavl — af grise var der kun få. Mergling og anvendelse af kunstgødning øgede avlen af korn og rodfrugter til mere end det dobbelte.

Det gav sig udslag i en meget større produktion, hvad tallene i dette hefte tydeligt viser. Fra at være et ringe agtet husdyr, der fik en dårlig pleje og pasning, er det nu det husdyr, der bringer de fleste penge hjem til mange landbrug. Dette resultat er nået gennem godt sammenhold mellem danske andelsslagterier. Her på Hobroegnen har der også været et godt sammenhold om vort andelsslagteri.

Tiden og dermed økonomien har svinget op og ned gennem de 50 år. Der har været krige og kriser, men gennem det hele har andelshaverne altid holdt sig »på det jævne«. Dette sammenhold giver tro og styrke også til fremtiden.

Der har været, er, og vil altid blive opgaver nok, som skal løses. Gennem vore andelsorganisationer er mange af dem blevet løst, men vi bliver aldrig færdige, men altid på vej.

Med tak for de 50 år der er gået, ser vi trøstig fremtiden i møde og sender dette hefte som en hilsen til vore andelshavere, arbejdere, venner og forretningsforbindelser her i Danmark og i udlandet.

Skellerup, august 1954.

Anders Nielsen.

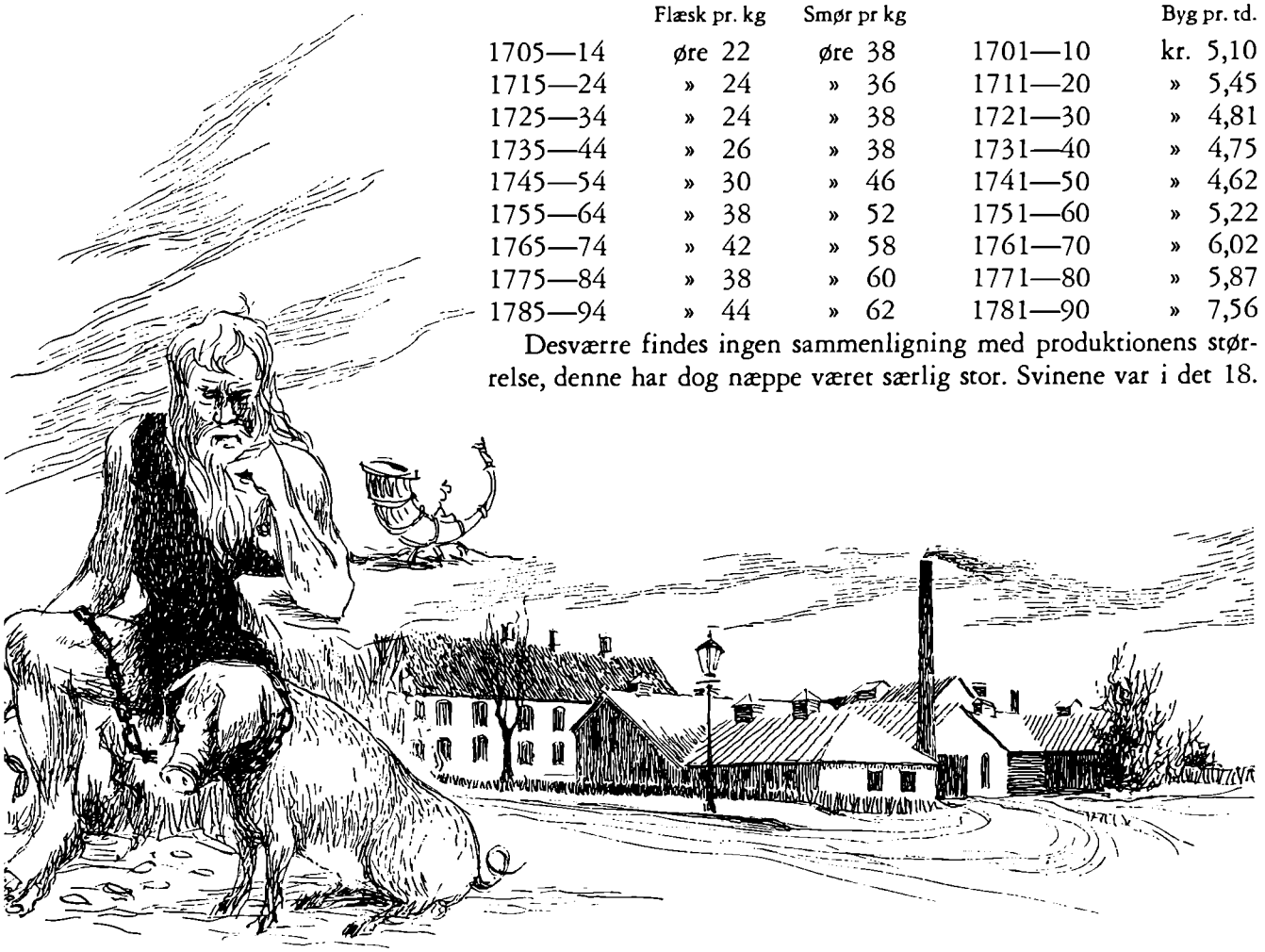
GRISEN I GAMLE DAGE

Helt fra sagntiden er grisen omtalt som et dyr af betydning. I den gamle nordiske gudelære hører vi om galten, særimner, der havde den vidunderlige egenskab, at der, hver gang der blev skåret en steg ud af den, straks voksede en ny frem. Vi hører intet om særimners foderforbrug pr. kg tilvækst, men alene at kunne spåre hele maset med tillæg af smågrise ville være uvurderligt.

For at vende tilbage til det jordiske ser vi meget tidligt svinet som husdyr. Vildsvinet fandtes i de mange skove, der dengang dækkede Danmark, og herfra blev svinet taget med som husdyr, og i løbet af formodentlig lang tid fremstod tamsvinet. Kultiveringen af racen, der skulle blive til vore dages fine baconsvin, var begyndt. Fodringen af de første tamsvin har nok ikke adskilt sig meget fra vildsvinenes, meget af føden er hentet i skovenes olden og rødder. Senere, efterhånden som bestanden er vokset, er foderet kommet til at spille større og større rolle, og priserne på korn og flæsk har været sammenlignet og dannet grundlag for større eller mindre svinehold. Fra 1700-tallet findes følgende sammenligning mellem priserne på flæsk, smør og korn.

	Flæsk pr. kg	Smør pr kg		Byg pr. td.
1705—14	øre 22	øre 38	1701—10	kr. 5,10
1715—24	» 24	» 36	1711—20	» 5,45
1725—34	» 24	» 38	1721—30	» 4,81
1735—44	» 26	» 38	1731—40	» 4,75
1745—54	» 30	» 46	1741—50	» 4,62
1755—64	» 38	» 52	1751—60	» 5,22
1765—74	» 42	» 58	1761—70	» 6,02
1775—84	» 38	» 60	1771—80	» 5,87
1785—94	» 44	» 62	1781—90	» 7,56

Desværre findes ingen sammenligning med produktionens størrelse, denne har dog næppe været særlig stor. Svinene var i det 18.

århundrede ikke særlig velsete på grund af deres omstrejfende liv. Når talen derimod var om bordets glæder, indtog svinet, som det gør det i dag, en stor plads.

Fra midten af det 19. århundrede voksede svinets betydning i landbruget væsentlig, og en tælling fra 1861 viser, at der fandtes ialt 301.000 stk. i hele landet.

Begyndelsen til svineslagterierne

Indtil svineslagterierne begyndte, var det hjemmeslagtningen, der havde den store betydning, og hjemmemarkedet aftog praktisk talt hele produktionen. Det var dengang som nu de mange retter med flæsk, der var en betydende faktor i folkeernæringen. Foruden flæskestegen indgik flæsk i mangfoldige retter med ærter og kål, i æggekager, som stegt flæsk, sylte og mangfoldige pølser. Et særligt kapitel var indmaden, der tillavedes på mange måder, hvoraf flere slet ikke kendes i dag.

Efterhånden som produktionen steg, blev der også eksport af flæsk, i første omgang hovedsagelig til Tyskland og senere til England. Hermed er vi inde i svineslagteriernes periode. Alle svin solgtes til handelsmænd. Eksporten til England var i årene indtil 1864 kun af ringe betydning ca. 1/2—1 mill. kg årligt. Efter krigen steg den stærkt og udgjorde i perioden 1876—80 gennemsnitlig 2,3 mill. kg årlig og i tiden 1880—85 6,3 mill. kg i årligt gennemsnit. Nu var der basis for slagterivirksomheder. Den første oprettedes i 1865 på Bodenhoffs plads i København af grosserer, etatsråd A. N. Hansen i forbindelse med det londonske bankfirma Hambro & Søn.

De første andelsslagterier

Eftersom interessen for svineproduktionen steg, oprettedes flere og flere private slagterier. Der var dog stigende utilfredshed med forholdene, idet producenterne ikke havde nogen indflydelse på den pris, de opnåede for grisene. Imidlertid vandt andelstanken, som var overført fra de engelske brugsforeninger, mere og mere ørenlyd og gav sig udslag i oprettelsen af det første andelsmejeri i 1882. Herved var mejeribruget »populariseret«, og på samme måde blev slagteridriften »populariseret« ved oprettelsen af det første andelsslagteri i Horsens i 1887. Nu var begyndelsen lagt til, at det kunne blive hver mands sag, med fordel og under lige vilkår at opdrætte og afsætte svin. Hovedformålet med oprettelsen af andelsslagterierne var dog at lave bacon til det engelske marked.

Da begyndelsen først var gjort, gik det hurtigt med oprettelse af såvel mejerier som slagterier. Her skal kun nævnes slagterierne. I 1888 oprettedes 6 nye andelsslagterier, nemlig Odder, Esbjerg, Faaborg, Holbæk, Kolding og Slagelse. Derefter fortsattes indtil der ved århundredskiftet var 26 andelsslagterier. I tiden indtil første verdenskrig oprettedes yderligere 17 nye, hvor iblandt Hobro, der begyndte 1904. Senere omkring 1930—32 oprettedes et nyt antal. Det var, da landet havde den store produktion, der skabte en krise, eller var en følge af krisen, ligesom man nu ser på det. Efter sidste krig er et enkelt privatslagteri overgået til andels, og nu er der ialt 62 andelsslagterier.

Det er en mægtig udvikling, der her er foregået, og den betydning, det har haft for dansk landbrug, har været overordentlig stor. Det er ikke tilfældigt, at andelsslagterierne er fulgt i andelsmejeriernes kølvand, idet det i høj grad er skummetmælken, der har skabt den danske bacongris' ry. Efterhånden som svineproduktionen er steget, har mælkemængden enten været for lille eller for dyr, og der er derfor også med held søgt erstatning med andet — kød- og benmel eller fiskemel. Helt at undvære skummetmælken er dog vanskeligt og besværliggør produktionen samt vanskeliggør at holde kvaliteten på den højde, den efterhånden er kommet op på.

HOBRO OG OMEGNS ANDELSSLAGTERI

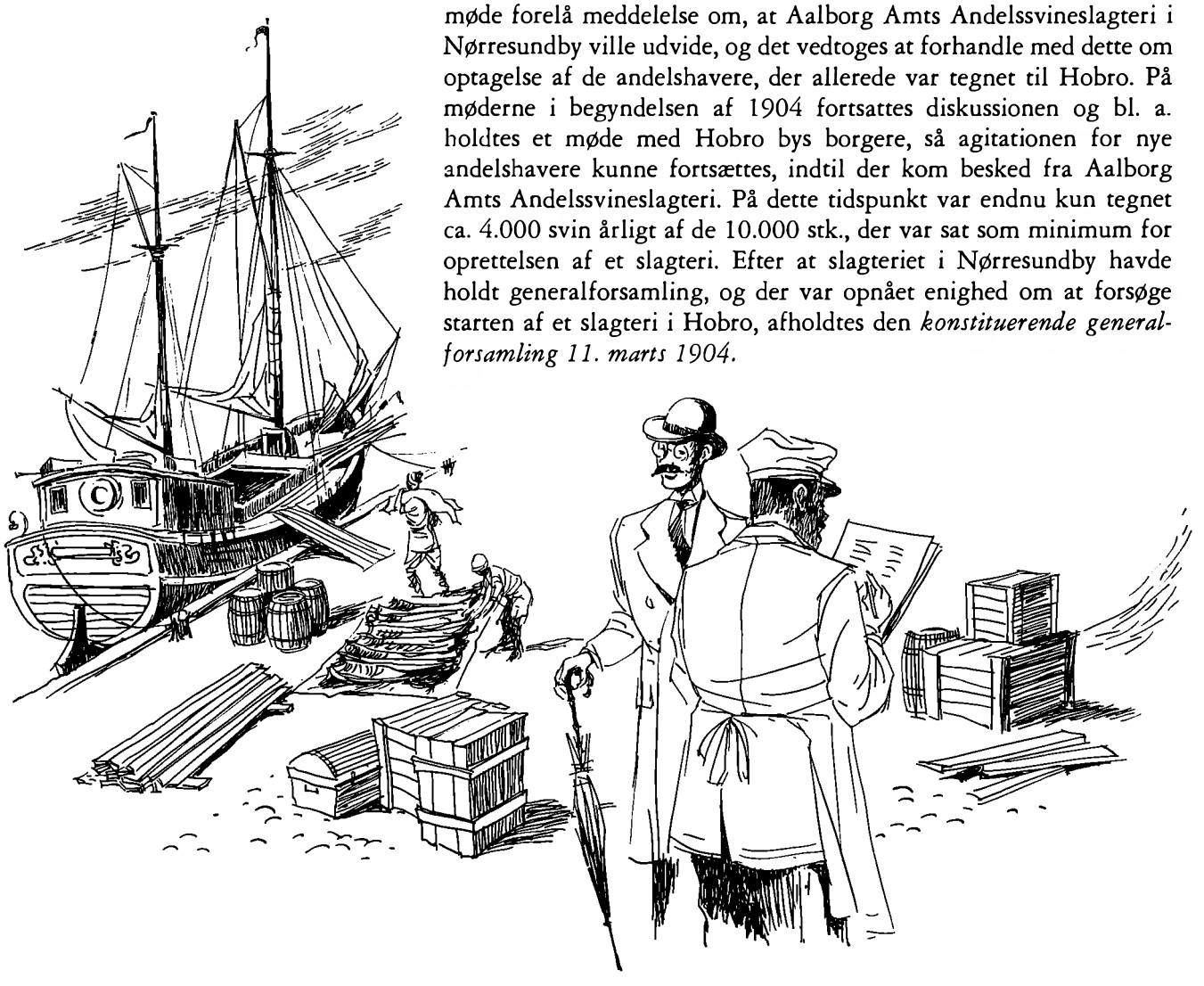
Tanken om oprettelse af et andelsslagteri opstod omkring århundredskiftet, men først i 1903 blev der fart i arbejdet, og den 12. juni 1903 nedsattes et udvalg til oprettelse af et andelsslagteri i Hobro. Udvalget bestod af følgende:

N. Rørholm, Hobro (formand). *P. Andersen,* Nr. Ulstrup. *S. Pedersen,* Ømark. *L. J. Færch,* L. Rørbæk. *J. Jensen,* S. Onsild. *H. S. Kragh,* Kongsvad Mølle. *P. Mikkelsen,* Skellerup. *A. C. Borresen,* Hobro mark. *Niels Knudsen,* Hærup. *S. Christensen,* Snæbum. *Jens Madsen Boe,* Snæbum.

N. Rørholm, Hobro

Dette udvalg gjorde det grundlæggende arbejde. På det første møde udarbejdedes betingelserne for tegning som andelshaver, og oplandet blev fordelt blandt udvalgets medlemmer. De næste møder afholdtes den 6. november og 18. december samme år. På sidste møde forelå meddelelse om, at Aalborg Amts Andelssvineslagteri i Nørresundby ville udvide, og det vedtoges at forhandle med dette om optagelse af de andelshavere, der allerede var tegnet til Hobro. På møderne i begyndelsen af 1904 fortsattes diskussionen og bl. a. holdtes et møde med Hobro bys borgere, så agitationen for nye andelshavere kunne fortsættes, indtil der kom besked fra Aalborg Amts Andelssvineslagteri. På dette tidspunkt var endnu kun tegnet ca. 4.000 svin årligt af de 10.000 stk., der var sat som minimum for oprettelsen af et slagteri. Efter at slagteriet i Nørresundby havde holdt generalforsamling, og der var opnået enighed om at forsøge starten af et slagteri i Hobro, afholdtes den *konstituerende generalforsamling 11. marts 1904.*

På denne vedtoges det at oprette et slagteri i Hobro. Ifølge indkomne tegningslister var der tegnet ialt 10.014 stk. svin årligt, og der var nogen skepsis blandt befolkningen, om disse svin virkelig ville være tilstede, eller om en del af dem blot var »papirsvin«. Denne skepsis viste sig at være uberettiget, idet slagteriets første slagteår gav ca. 10.500 svin, og antallet senere steg år for år. Ved denne første generalforsamling vedtoges slagteriets love, og den første bestyrelse valgtes. Den bestod af følgende mænd:

N. Rørholm, Hobro.
P. Andersen, Ulstrup.
Jens Kvorning, Vammen.
J. Jensen, S. Onsild.
N. Christiansen, Broløs.
Kr. Kristiansen, Thorup.
Søren Christensen, Snæbum.
Poul Jensen Hedemann, Hærup.
L. J. Færch, L. Rørbæk.

Som revisorer valgtes to Hobro borgere, kancelliråd Uhrenholdt og bogholder Stav. Den første bestyrelse konstituerede sig i et følgende møde med gårdejer Jens Jensen, S. Onsild, som formand, og gårdejer Kr. Kristiansen, Thorup, som næstformand. Bestyrelsen bestod altså den gang af 9 mand, et antal, der er bevaret i de 50 år, slagteriet har bestået.

I tiden fra 11. marts — fra den konstituerende generalforsamling — og indtil den første gris blev slagtet den 25. oktober samme år, blev der lagt et stort arbejde fra bestyrelsen og ikke mindst fra det nedsatte byggeudvalgs side. Et af de første spørgsmål var ordningen af byggegrunden. Den var på forhånd tilbudt af Hobro kommune, og det lykkedes ved nogle forhandlinger at blive enige om den grund, der ejedes af gartner Simonsen, og som lå godt ved havn, og hvortil der kunne føres spor ind fra den havnebane, der anlagdes samtidig med slagteriet. Direktør blev også antaget. Det blev bogholder Alfred Madsen, Skanderborg, der skulle tiltræde ca. 20. juli for at kunne deltage i slagteriets opførelse. Bygningens opførelse blev vedtaget på et møde 25. maj og af de indkomne tilbud antoges et fra en Esbjerg-entreprenør, der skulle have 44.900 kr. for samtlige bygninger inclusive kontor og direktørbolig.

Den gamle forhandlingsprotokol fra den tid viser, hvor mange spørgsmål man tumlede med, men referaterne er ofte ret ufuldstændige. Blandt de forhold, der forhandledes om, var antagelse af agent i England til salg af slagteriets bacon. Der var flere engelske firmaer, der gerne ville have Hobro slagteri's flæsk, og efter flere møder antoges firmaet Fr. & A. Delcomyn, London, som fast agent. Dette firma, der blev ledet af den danske direktør H. M. Hansen, bevarede slagteriet forbindelse med indtil 1. verdenskrig.

Alle svin blev dengang indkørt enten med hestevogn eller bane. En undtagelse dannede dog Mariager, hvorfra svinene skulle transporteres pr. båd, idet det dengang eksisterende fjorddampbådsselskab besejlede fjorden to til tre gange daglig og havde postbesørgelsen mellem Hadsund, Mariager og Hobro. Selskabet ønskede også gerne transporten af svinene, og enighed herom blev opnået. Fra mange pladser skulle træffes aftale om antagelse af modtager, og fra steder hvor der ikke var station tillige svinekusk.

Det relativt store arbejde, med opførelse af et slagteri med bygninger og maskiner færdigt til brug, kunne dengang gøres fra tilbudene antoges den 25. maj 1904 og til den første slagtning fandt sted den 25. oktober samme år. Selvfølgelig kan det primitive slagteri, der byggedes i 1904, ikke sammenlignes med en tilsvarende teknisk tidssvarende virksomhed, der bygges i dag, men alligevel forekommer det at være en god præstation.

Den 25. oktober 1904 slagtedes den første gris, og Hobro og Omegns Andelsslagteri var dermed en kendsgerning. Indvielsen fandt dog først sted dagen efter.

I Hobro Dagblad for 27. oktober 1904 omtaltes begivenheden som følger:

»I Gaar indviedes altsaa det nye Andelsslagteri for Hobro og Omegn. Det naaede i Hovedsagen at blive færdigt til Indvielsen; men et og andet er der jo altid tilbage ved saa stort et Foretagende, inden alt er i Orden. Blandt andet mangler endnu det elektriske Lysanlæg. Slagteriet vil nemlig have sit eget elektriske Lys. Det vil blive indlagt i Løbet af en 14 Dages Tid.

Hvad selve Indvielsen angaar, saa foregik den i enhver Henseende programmæssigt.

Ved 3 Tiden samledes de Indbudte og en Del andre Interesserede i Slagteriets Slagtegang. Og med Slagtemester Thomsen i Spidsen tog Mandskabet fat paa det blodige Værk. En efter en hejstes de Grise op, der var udkaaret til at lade Livet paa Slagteriets Indvielsesdag; de blev »stukket«, og videre gik de den Vej, som vi tidligere har beskrevet som et Slagterisvins »sidste Vandring«.

Med stor Interesse fulgte man Svinenes Behandling, og alle maa være enige om, at alt er praktisk og godt lagt til Rette, og at intet Sted kan Renlighed og Akkuratesse gennemføres i højere Grad end i et tidssvarende Slagteri.

Efter at man havde overværet Slagtningen, samledes om Aftenen en indbudt Kreds paa »Grand Hotel« til en Fællesspisning.

Slagteriets Formand, Propr. I. Jensen, S. Onsild, bød velkommen til Bords. Siden tog han Ordet for at takke alle dem, der paa forskellig Vis havde været med til at rejse og føre Slagterisagen frem.

Dr. med. Kragelund takkede som Byraadsmedlem paa Hobro Bys Vegne og udbragte et Leve for Slagteriet.

Derpaa fulgte Talerne Slag i Slag. Der taltes for Bestyrelsen, Direktøren og Slagtemesteren, for Agitationsudvalget og for et godt Forhold mellem By og Land og forskellige andre Ting. I det hele taget var der en fortrinlig Stemning ved Bordet. Man havde Følelsen af, at det var et stort og godt Arbejde, der er udført for at faa Sagen rejst, og man saa med Forventning Fremtiden i Møde i Tro til, at det er et Foretagende, der med Slagteriet er rejst, som vil bringe Gavn og Fremskridt for Hobro og Omegn.«

DE FØRSTE 25 ÅR

Efter indvielsen begyndte slagteriets arbejde, og udviklingen i de første 25 år viste dets berettigelse fuldt ud.

De tegnede 10.000 svin blev hurtigt overskredet, og det må prises de mænds forudseenhed, der startede og byggede så stort, som tilfældet var. At udviklingen for svineproduktionen senere skulle blive således, at alle rammer sprængtes, og slagteriet gang på gang måtte udvides, kunne ingen forudse i 1904. Af den senere i heftet opførte oversigt over omsætning og levering fremgår, at slagtningerne i de første 25 år praktisk talt viste uafbrudt stigning, idet kun årene 1918 og 1919 viste tal under det første års ca. 10.000 svin, medens regnskabsåret, der sluttede 31. juli 1928 viste en levering af 71467 stk.

En sådan udvikling måtte nødvendigvis medføre udvidelser og ombygninger. Det første afsluttede regnskab pr. 31. december 1904 viser en samlet bygge- og etableringssum på ca. 113.000 kr., en sum som selvfølgelig ikke må sammenlignes med vore

dages kroneværdi, men alligevel forekommer den lille, når man tænker på de summer, der senere er investeret i virksomheden. En lille ting, man lægger mærke til, er driftsomkostningerne, der dette første år var kr. 3,03 pr. gris, hvilket er forholdsvis stort sammenlignet med de ca. 12,00 kr., de ligger på i 1954, men her spiller jo det langt større svineantal selvfølgelig i høj grad ind.

Det første slagteri holdt stand til 1915 uden større forandringer, men på generalforsamlingen den 1. marts 1915 blev der givet bemyndigelse til udvidelse af ballerum, fedtsmelteri og pølsemageri. Denne var tilendebragt i sommeren 1916 og beløb sig til 67.610 kroner. Her ses allerede prisstigningen af 1. verdenskrig i udvikling, idet denne forholdsvis lille udvidelse kostede mere end halvdelen af summen for hele virksomheden i 1904.

Tiden op til første verdenskrig fra 1900 til 1914 betragtes af den lidt ældre generation som »normale tider«. Disse år var på næsten alle områder præget af opgang og var efter den tids forhold gode år. Så kom første verdenskrig i 1914, og dens virkning følte på alle områder. For slagteriets vedkommende betød det usikkerhed, idet vor store kunde, England, var i krig med vor store nabostat mod syd, og selvom handelen bevaredes i de tre første år, skabtes stor usikkerhed. Danmark var dengang ikke direkte berørt af krigen, men den store forskel, der snart skabtes mellem det engelske prisniveau og det tyske, bevirkede, at slagterierne måtte vedtage flere restriktioner, dels for at kunne fortsætte afskibningerne til England og dels for at kunne forsyne hjemmemarkedet. Den 5. marts 1915 vedtoges det af slagteriets bestyrelse, »at slagteriets produkter under de ekstraordinære forhold sendes til de samme kunder, som under normale forhold. Samtidig vedtoges det at gøre andelshaverne opmærksom på, at grise over 30 kg iflg. slagteriets love ikke må sælges til andre end slagteriet.« Dette sidste bekendtgjordes i de lokale blade. Krigen skabte en stand, som kaldtes »Gullaschbaroner«, folk der på forskellig måde tjente store penge på forholdene, og selv om fortjenesterne ikke var direkte ulovlige, var de i mange tilfælde usmagelige og gik ud over det øvrige samfund. Navnet stammede fra de mange, der indrettede konservesfabrik i en kælder eller et vaskehus og solgte »Gullasch« i dåser til Tyskland.

For slagteriet gik de første krigsår nogenlunde. Slagtningerne i 1914 til 1917 lå omkring 35.000 stk. årligt, men i slutningen af 1917 indførte Tyskland den uindskrænkede U-bådskrig mod England. Dette bevirkede, at de danske flæskeafskibninger i første omgang vanskeliggjordes — de måtte sejle op langs Norges kyst — og senere helt umuliggjordes. Samtidig ophørte de udenlandske tilførsler af gødnings- og foderstoffer til Danmark, og i 1918 slagtedes på Hobro slagteri kun 6808 svin. Eftervirkningerne af krigen var store, der var dyrtid og stor arbejdsløshed, og dette kulminerede i 1920. Samme år var der strejke på slagterierne fra 6. februar til omkring 1. april. Strejken ramte dog ikke slagterierne så hårdt, idet slagtningerne stadig var ret små, og efter strejken solgtes et betydeligt antal store svin levende.

Efter krigen faldt forholdene lidt efter lidt i lave, men Tysklands store tab i krigen og markens fald til 0, havde stor indflydelse på det danske marked. Vor store kunde, England, havde travlt med at slikke sine sår, og eksporten kom langsomt igang. I 1921 slagtedes 25.200 svin, og eksporten til England var nu så stor, at den kunne deles. Hidtil var bevaret forbindelsen med firmaet Fr. & A. Delcomyn, London, som var vor første aftager og bortset fra en kortere tid, hvor vi handlede med firmaet Lipton Ltd., London, havde haft eneforhandling i Sydengland. Nu blev der knyttet forbindelse med firmaet Lovell & Christmas Ltd., London, og dette firma blev senere eneforhandler i London, da afskibningen til Delcomyn ophørte.

De årlige slagtninger steg nu jævnt, og i 1924 var tallet 60.297 stk. I 1927 forandredes slagteriets regnskabsår. Det havde hidtil været kalenderåret, men på grund af, at de store slagtninger, der normalt falder i regnskabsårets sidste uge, og som jo faldt sammen med julehelligdagene, var meget uheldige, vedtoges det at ændre regnskabsåret til at løbe fra 1. august til 31. juli. De sidste regnskabsår af de første 25 år modtoges 71467 og 64203 svin.

I disse første 25 år var prisniveauet for det meste stigende — dette ses tydeligt af de gamle forhandlingsprotokoller, hvor der gang på gang blev taget stilling til lønforhøjelser og dyrtidstillæg. De første år havde bestyrelsen bestemmelsen i lønspørgsmål for såvel arbejdere som funktionærer. Senere gik arbejdernes lønspørgsmål over til slagteriernes arbejdsgiverforening, men funktionærerne havde bestyrelsen stadig. Første gang, der nævntes reduktion i lønningerne, var i 1922, da et udvalg nedsattes til at forhandle om nedgang i funktionærlønningerne — senere meddeles nedsættelsens størrelse.

Som et tegn på tidens fremgang rent mekanisk kan nævnes, at slagteriets første lastbil blev købt i 1921, en stor Nash vogn, som hentede svin, og iøvrigt gjorde god fyldest i mange år.

Forholdene omkring slagteriet var i disse år rolige. De årlige generalforsamlinger var præget af tillid til slagteriets ledelse. En enkelt undtagelse dannede dog en ekstraordinær generalforsamling den 19. december 1927, hvor bølgerne gik højt. I flere år havde der slagterierne imellem været uro om den slagtede vægt. Der var ingen fællesregler for den vægt, hvorefter svinene skulle afregnes til andelshaverne — hvert slagteri kunne veje, som det fandt for godt. Da Hobro slagteri vedtog at forhøje fradraget fra varm til kold vægt op til 8 pct., blev uroen stor, og 50 andelshavere forlangte ekstraordinær generalforsamling indkaldt. På denne fik gemytterne afledning, og der blev ro om spørgsmålet. Iøvrigt blev der kort tid efter fra andelsslagteriernes fælleskontor fremsat forslag til ensartede tilskærings- og vejningsregler. Disse tiltrådtes straks af en stor del af slagterierne, bl. a. Hobro, og senere, ved oprettelse af baconkontrol og vejekontrol, blev disse urospørgsmål helt fjernet.

De mænd, der i de første 25 år stod i spidsen for ledelsen, var de fire formænd, J. Jensen, S. Onsild, fra 1904 til 1908, K. Kristiansen, Thorup, fra 1908 til han i 1926 døde, P. Andersen, Nr. Ulstrup 1926 til 1928 og fra 1928 P. Vadgaard, Stenild.

Som direktører virkede Alfred Madsen fra 1904 til 1912 og R. M. Jensen fra 1912 til 1929.

Det var alle mænd, der gjorde et stort arbejde i slagteriets tjeneste og sammen med de skiftende bestyrelsesmedlemmer var med til at skabe respekt om Hobro og Omegns Andelsslagteri.

Ved jubilæet i 1929 havde slagteriet lige afsluttet en større udvidelse af køle- og dampanlæg, kedelhus og svinefolde.

DE NÆSTE 25 ÅR

Der er ligesom et skel mellem slagteriets første 25 år og de næste. Der var lige skiftet formand, og i 1930 kom der ny direktør. Samtidig var der stærke brydninger i tiden. Årene efter første verdenskrig blev ikke som ventet. Man havde håbet, at frihandelen, som især England havde været forkæmper for, skulle vende tilbage. De første år efter krigen viste forsøg på atter at komme tilbage til nogenlunde fri udveksling af varer. De allerfleste af krigstidens ind- og udførselsforbud ophævedes, og toldsatserne lempedes, så handelen skulle kunne foregå uhindret. Dog, efterhånden som tiden gik,

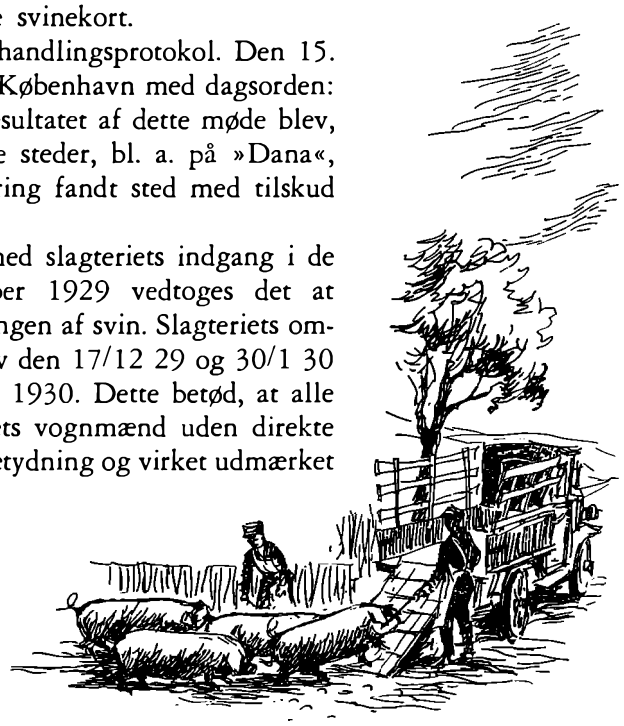
og Tyskland atter kom til kræfter, søgte landene igen at udvikle eget landbrug med selvforsyning for øje, og told og indførselsforbud kom atter på mode. For Danmarks vedkommende forelå der store muligheder for indførsel af korn og foderstoffer. Disse muligheder søgtes udnyttet til en stærkt forøget eksport af forædlede landbrugsprodukter, og da især svin. I årene 1928-29 og 30 var verdenshøsten af korn overordentlig stor, med deraf følgende stærkt faldende priser. Dette medførte krise i en lang række lande og en særlig betydningsfuld begivenhed for Danmark var, at England den 21. september 1931 forlod guldet. Alt dette skabte en alvorlig landbrugskrise i Danmark, og de danske landmænd søgte at undgå denne ved en forøget produktion. Her er det særlig svinene, der interesserer, og det er vel nok også på det område, produktionsforøgelsen var stærkest. Ikke alene det almindelige landbrug forøgede sin svinebestand, men rundt om i landet opstod de såkaldte svinefabrikker. Det var store svinehuse, ofte helt uden tilknytning til det egentlige landbrug, der producerede mængder af svin på billigt indført korn og alle mulige tilskudsstoffer til erstatning for manglende mælk. Hvor stor forøgelsen af svineproduktionen var, ses af følgende tal for vor eksport af flæsk og bacon:

I 1920	eksporteredes	42	mill kg.
I 1925	—	192	- -
I 1930	—	306	- -
I 1932	—	390	- -

Det er ikke at undres over, at landbruget forarmedes ved denne store produktion. Konkurrencen bevirkede, at priserne på bacon faldt hurtigere end priserne på fodermidlerne, og de øvrige udgifter i landbruget fulgte slet ikke med. Ved Englands bortgang fra guldet opstod en alvorlig situation for Danmark. Mange kredse herhjemme ønskede, at vi skulle holde fast ved guldet af hensyn til import og industri, men efter flere dages forhandling gik regeringen dog sammen med England og indmeldte sig i den såkaldte sterlingblok. 1932 blev kulminationsåret for flæskeproduktionen. I begyndelsen af 1932 forlod England sin hidtidige frihandelspolitik og fastsatte toldafgift på en række landbrugsvarer. Samtidig vedtoges det, at baconimporten skulle reguleres, og senere på året vedtoges en kvotaordning, der bl. a. gav Danmark ret til 62 procent af Englands samlede indførsel af bacon og skinker. Denne kvotaordning for flæsk medførte, at der for Danmarks vedkommende fra April 1933 indførtes en »Svineregulering sordning« og hermed begyndte de herostratisk berømte svinekort.

Disse forhold afspejler sig naturligvis i slagteriets forhandlingsprotokol. Den 15. januar 1931 vedtoges det at sende delegerede til et møde i København med dagsorden: »Kan der findes nye afsætningspladser for vort flæsk«. Resultatet af dette møde blev, at man senere påbegyndte opskæring af flæsk forskellige steder, bl. a. på »Dana«, Nykøbing F., og andelsslagteriet i Kolding. Denne opskæring fandt sted med tilskud fra andelsslagteriernes sammenslutning.

En betydningsfuld reform indførtes næsten samtidig med slagteriets indgang i de næste 25 år. På den ordinære generalforsamling i oktober 1929 vedtoges det at ophæve den gamle kørepengeordning og udlicitere afhentningen af svin. Slagteriets område blev inddelt i kredse med forskellige ruter, og disse blev den 17/12 29 og 30/1 30 bortliciteret, så denne ordning kunne begyndes først i året 1930. Dette betød, at alle grisene blev afhentet hos samtlige andelshavere af slagteriets vognmænd uden direkte udgift for andelshaverne. Denne ordning har været af stor betydning og virket udmærket op gennem årene.

De store slagtninger nødvendiggjorde i 1931 en udvidelse af svalehallen. På bestyrelsesmødet 16/10-31 meddeltes, at slagteriet i den forløbne uge modtog 2900 svin, medens 500 måtte afvises til den efterfølgende uge. Det vil forstås, at udvidelsen var påkrævet, og den gjorde da også gavn i mange år.

Valutaspørgsmålet er flere gange til drøftelse i bestyrelsen og den 29/4-32 vedtoges på en generalforsamling at tegne kapital til Andelsbanken som valutabank med 10 øre pr. gris i 10 år. Dette blev for Hobro's vedkommende 70.400 kr., en andelskapital, som slagteriet nu ved jubilæet stadig har indestående.

På samme generalforsamling vedtoges også et forslag, der var fremsendt af den nyopståede Landbrugernes Sammenslutning (L.S.). Den lød således: »For at opnå rimelige priser for landbrugsprodukter bemyndiges bestyrelsen til, i forbindelse med andre andelsselskaber, at træffe dertil egnede foranstaltninger samt til i kortere eller længere tid at udskyde betalingen til andelshaverne«. Denne resolution vedtoges, men da det var en lovændring, skulle den behandles på en ny generalforsamling, og dette fandt sted den 26/8-32. Her opnåedes ikke de $^{2}/_{3}$ stemmers majoritet, som forlangtes, og forslaget bortfaldt dermed.

Den fra april 1933 indførte svinereguleringsordning er også gentagne gange til drøftelse, og bestyrelsen udtaler sit syn på de forskellige forslag til fordeling af de dermed forbundne svinekort. Svinekortene blev imidlertid udsendt, og på et møde i bestyrelsen den 28/4-33 anførtes følgende: »Man finder det formålstjentligt, at slagteriet gennem sit kontor opretter en kortombytning. Desuden kan andelshavere, der enten er købere eller sælgere af kort, anmelde dette på kontoret. Man anser en salgspris for kortene på ca. halvdelen af noteringsforskellen mellem svin med kort og svin uden kort som passende basis.«

Når man nu tænker tilbage på de mange år, denne svinekortordning opretholdtes, og på de utallige drøftelser, der hvert år fandt sted om kortenes fordeling, drøftelser hvori alle befolkningslag deltog, og hvor de forskellige faglige og politiske meninger brødes, ser denne første vedtagelse i bestyrelsen helt pudsig ud. Den var klog og velment, men stærke kræfter tog snart fat på sagen, og der opstod efterhånden en hel stand, der fandt det meste af sit levebrød i omsætningen med svinekortene, og den af bestyrelsen ansete basis for svinekortene blev mange gange forrykket. De kunne undertiden gå meget langt ned i pris, når svineantallet i kortere perioder passede nogenlunde til afsætningen, og de kunne til andre tider stige til op imod differencen i de to noteringer. Man spekulerede nemlig ikke alene i øjeblikkets situation, men også i mulighederne for næste års tildeling af de eftertragtede svinekort. Det var en hel børsvare, der handledes på levering til forskellige terminer. Landmændene var naturligvis ikke glade for denne svineregulering, og nægtes kan det ikke, at den store stab af svinekorthandlere betød penge ud af landbrugets lomme, men samtidig må man huske på, hvilken situation vi var i med de mange svin og begrænset afsætning. Svinekortene var et nødvendigt onde for at hjælpe over den vanskelige tid.

Om valutaspørgsmålet afholdtes i august 1933 et møde af nordjydske slagterier, hvor spørgsmålet om udbetaling til andelshaverne i sterling i stedet for kroner drøftedes. Det vedtoges på mødet at stille andelshaverne frit, så de selv kunne vælge, om de ønskede afregning for svinene i sterling eller kroner. Bestyrelsen i Hobro vedtog på et møde den 25/8-33 at følge denne fremgangsmåde. Denne ordning kom dog ikke til at virke, idet regeringen greb ind og fastsatte tvangsaflevering af udenlandsk valuta.

Et spørgsmål, der også var fremme i 1933, var slagtning af kreaturer og kalve. Fra Erhvervsudvalget var rejst spørgsmålet om hele kreatur- og kødhandelen, og da man ikke

på Hobroegnen havde haft nogen sammenslutning om dette spørgsmål, siden den gamle andelskreatureksportforening ophævedes, var spørgsmålet af særlig betydning her. Fra slagteriets side vedtog bestyrelsen at stille slagteriet til rådighed for modtagelse af andelshavernes kreaturer og kalve, såfremt der ikke blev dannet en sammenslutning om kreaturspørgsmålet. Bestyrelsen indkaldte mejeribestyrelserne indenfor vort opland, og på et møde den 20. oktober 1933 vedtoges det at nedsætte et udvalg til sagens løsning. Dette resulterede i oprettelsen af Danske Landbrugeres Kødforsyning for Hobro og Omegn. Slagteriet vedtog at føre D.L.K.'s regnskab og at slagte dyr for foreningen i det omfang, pladsforholdene tillod det. — Samarbejdet med D.L.K. er fortsat gennem årene.

I 1933 skete helt overraskende formandsskifte, idet gårdejer P. Vadgaard, Stenild, på generalforsamlingen den 2. oktober 1933 ikke blev genvalgt til bestyrelsen. — Da bestyrelsen ifølge loven selv vælger sin formand, var P. Vadgaard samtidig afgået som formand. Dette valg foranledigede delvis i forbindelse med periodeskifte en hel del ekstraordinære generalforsamlinger, idet der fremsattes forslag om nye valgregler for bestyrelsen. Man ønskede valgene foretaget ude i kredsene i stedet for på selve generalforsamlingen. Dette vedtoges og har været gældende siden.

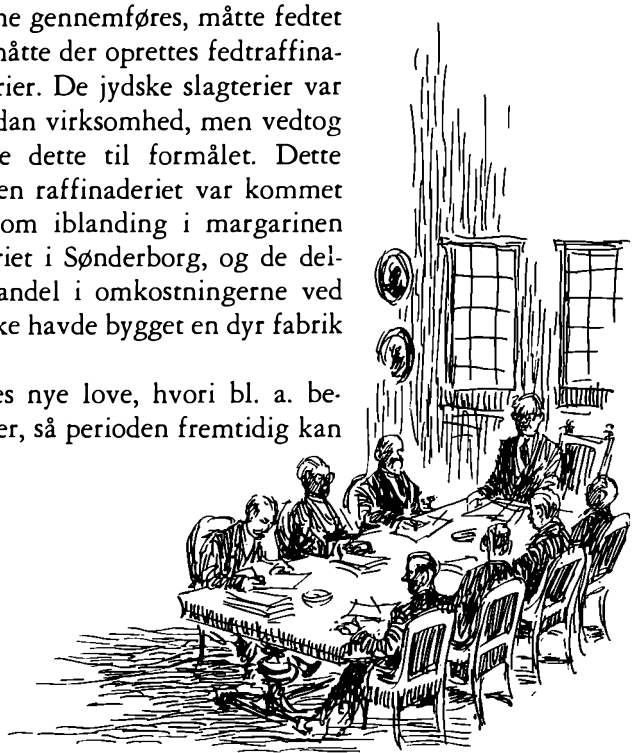
Et forslag om, at generalforsamlingen skulle vælge formanden, kunne derimod ikke gennemføres, og ved sidste behandling på en senere generalforsamling forkastedes det.

Til ny formand valgtes på bestyrelsesmødet den 6. oktober 1933 gårdejer Anders Nielsen, Skellerup, der siden har stået i spidsen for den efterhånden meget store virksomhed.

I 1934 vedtoges det at søge optaget fabrikation af konserves. Det var dengang som senere et spørgsmål, der drøftedes stærkt.
Imidlertid indkøbtes i al beskedenhed nogle brugte maskiner, og en lille produktion påbegyndtes. Det var en slags kalveost, der kaldtes »Jellied Veal«, og som eksporteredes til England, der blev hovedproduktionen, men denne lille begyndelse bevirkede, at slagteriet senere, da der blev brug for en større produktion, kunne få eksporttilladelse i henhold til tidligere leveringer og blev således grundlaget for den forholdsvis store fabrik, der i dag rådes over.

I årene 1931—32 faldt fedtpriserne katastrofalt på grund af overfyldning af det tyske marked med amerikansk fedt. Priserne for prima dansk fedt var helt nede på 40—50 øre pr. kg, og som sædvanligt, når en vare er billig, svigter kunderne næsten helt. Fra slagteriernes side søgte man at få indført bestemmelse om, at margarinen skulle iblandes et vist kvantum fedt, men for at dette kunne gennemføres, måtte fedtet gennemgå en afhærdningsproces. For at dette kunne ske, måtte der oprettes fedtraffinaderier, der kunne behandle fedtet fra et større antal slagterier. De jydske slagterier var ikke glade for at ofre store summer på opførelsen af en sådan virksomhed, men vedtog at leje et gammelt olieraffinaderi i Sønderborg og omdanne dette til formålet. Dette viste sig at være en heldig foranstaltning, idet fedtet, inden raffinaderiet var kommet rigtigt i gang, var steget betydeligt i pris, og spørgsmålet om iblanding i margarinen dermed bortfaldt. I 1935 vedtoges det at standse raffinaderiet i Sønderborg, og de deltagende slagterier betalte hver en mindre sum som deres andel i omkostningerne ved eksperimentet. Alle slagterierne var tilfredse med, at man ikke havde bygget en dyr fabrik og derved fået et langt større tab.

På generalforsamlingen den 4. oktober 1934 vedtoges nye love, hvori bl. a. bestemmes, at den nye periode skal gælde i 10 år og 7 måneder, så perioden fremtidig kan følge slagteriets regnskabsår.

Samme år vedtoges det at samarbejde med de nordjydske slagterier om antagelse af en fælles ingeniør. Denne blev ingeniør Maegaard, der blev slagterierne til stor hjælp med råd i tekniske spørgsmål, og som i 1936 foreslog oprettelse af en blodalbuminfabrik — denne opførtes og blev til stor gavn for de deltagende slagterier.

Spørgsmålet om udstationering af smågrise havde tidligere været drøftet, men blev forkastet. Denne sag blev optaget pånyt på generalforsamlingen i 1935, og her vedtoges det at udstationere. Denne ordning har virket til gavn for mange i årene siden, og den virker på en måde, så de, der benytter sig deraf, er med til at oprette en reservefond, der nu andrager hen ved 60.000 kr. eller ca. 12 % af den udestående sum. Der skulle hermed efter alle sandsynlighedsberegninger ingen risiko være for tab for slagteriet. De afskrevne tab i årenes løb har været forholdsvis små.

På samme generalforsamling i 1935 vedtoges det at opføre et kreaturslagteri. — Dette spørgsmål har tidligere været diskuteret på generalforsamlinger, men ikke vedtaget. Nu forelå en ny situation, idet veterinærmyndighederne havde forbudt kreaturslagtning på selve svineslagteriet. Samtidig vedtoges det at bygge, så der kunne blive plads til en butik. Denne havde en årrække været i en hjørneejendom på torvet, men man fandt det nu formålstjenligt at flytte den tilbage til slagteriet. På grund af Brogades anlæggelse og flytning af jernbanesporet kunne slagteriet få plads til den nye bygning i forlængelse af egen grund, og arbejdet blev udskudt til 1936. Nu ved jubilæet står vi overfor ny udvidelse og modernisering af kreaturslagteriet i anledning af slagteriets overtagelse af den offentlige slagtning i Hobro kommune.

I marts 1936 døde bestyrelsens næstformand, Jacob Bisgaard, Klotrup, i København, hvortil han netop var kommet for at deltage i slagteriets årlige delegeretmøde. Dette dødsfald gjorde et dybt indtryk på dem, der kendte Bisgaard. Han var næstformand fra 1927 til sin død og udførte et fortjenstfuldt arbejde i slagteriets tjeneste.

Fra 1936 og fremefter mærkedes allerede forberedelserne til den næste krig. Hitlers styre i Tyskland tog fastere form, og de store militærforberedelser skabte forøget arbejde i landet. — Vore affaldsprodukter ved baconproduktionen, fedt, lever m. m. fandt god afsætning i Tyskland. Svineslagtningen var efter de store tal omkring 1932 omsider, takket være Englands kvotaordning og vor egen omstridte svinekortordning, kommet ned på nogenlunde passende størrelse. For Hobro's vedkommende lå modtagelserne i årene 1936—38 omkring 64.000 stk. pr. år og i 1939 på 71.000 stk. I disse år var slagteriet nr. 21 af 58 andelsslagterier, hvad svineantallet angår, senere er vi rykket betydeligt højere op i rækken.

I 1937 vedtoges det af bestyrelsen at være med i arbejdet om oprettelse af kødfoderfabrikken »Kronjyden«. Denne kom i gang i 1939 og har i årene derefter været et stort aktiv for de deltagende slagteriers andelshavere.

I 1937 fejredes 50 årsdagen for oprettelsen af det første andelsslagteri. Dette blev bygget i Horsens 1887, og foregangsmanden i arbejdet var forstander P. Bojsen, Gedved. Fra andelsslagteriernes fælleskontor udsendtes i anledningen en jubilæumsbog, hvori foruden grisenes historie fra oldtiden og beretning om udviklingen fra 1887 og fremefter, tillige fandtes en kort omtale af de enkelte slagterier og virksomheder. I denne jubilæumsbog omtales det så velkendte »Baconudvalg«. Det hed egentlig »Landbrugsministeriets Baconudvalg«, men dette tiltrods blev udvalget administreret af andels- og privatslagterierne. Formanden for de samvirkende andelsslagterier var baconudvalgets formand. Baconudvalget oprettedes den 18. november 1932, og dets første formand var Carl Madsen, Klim (formand for andelsslagteriet i Nørresundby). Dette udvalg havde en stor beføjelse, og dets arbejde gennem årene havde meget stor betydning for det

danske landbrug i almindelighed og for svineslagterierne og svineproduktionen i særdeleshed. Den første store opgave var at tilrettelægge og administrere hele svinekortordningen. — Under krigen havde baconudvalget store opgaver med omlægning af eksporten fra England til Tyskland og med administrationen af de mange forordninger og restriktioner, forholdene medførte. Baconudvalget fungerede helt til 3. april 1950, da det ophævedes som ministerielt udvalg og afløstes af den af andels- og privatslagterierne oprettede »Eksport-Svineslagteriernes Salgsforening«. I 1934 udvidedes baconudvalget med repræsentation fra landbo- og husmandsforeningerne. De første repræsentanter blev J. Tvedegaard, formand for De sjællandske Landboforeninger, og J. Holdgaard, formand for De samvirkende Husmandsforeninger. — I 1936 skete ændringer i udvalgets sammensætning, idet Carl Madsen, Klim, ved sin død afløstes af M. Byriel (formand for Hammel slagteri), og J. Holdgaard ved sin død afløstes af N. P. Andreasen, Forsinge.

Arbejdet på Hobro slagteri gik i disse år støt og roligt. De ret store svineslagtninger og de stigende krav til kvalitet fordrede stadig mere plads, og i 1938 foretoges en udvidelse af saltekælderen til ca. 30.000 kr.

I april 1939 vedtoges det at udvide det hidtil noget uregelmæssigt udkomne lille medlemsblad og udsende det hver uge. Bestyrelsen vedtog at søge samarbejde med husmandsforeningen og landboforeningen om dette spørgsmål. Sagen ordnedes således, at D.L.K. og slagteriet skulle ordne den økonomiske side af sagen, og der blev truffet aftale med redaktør Rasmussen, Himmerland, Hobro, om trykning. Bladet døbtes »Hobro og Omegns Landboblad«, og udsendtes til medlemmer af husmandskredsene, landboforeningen, handelsstandsforeningen D.L.K. og andelsslagteriet. Det udsendes hver fredag, og første nummer udkom 6. oktober 1939. Bladet har i de forløbne år virket tilfredsstillende som et bindeled mellem slagteriet og dets andelshavere.

Så er vi igen ved begyndelsen af krig, idet den anden verdenskrig udbrød i august 1939. På et bestyrelsesmøde den 11. august ses de første tegn på krigen, idet bestyrelsen på grund af forholdene vedtager at købe et beredskabslager af kul til en pris af 34 kr. pr. ton. På bestyrelsesmødet den 8. september drøftedes situationen i anledning af krigen mellem Tyskland og Polen, England og Frankrig. Danmark var endnu ikke direkte indblandet, men situationen var alvorlig, og man drøftede spørgsmålet vedrørende afskibningerne, kursfald m. m. Det gik dog nogenlunde roligt. Afskibningerne til England fortsattes uændret, og alle håbede, at Danmark ligesom under første verdenskrig kunne holdes udenfor. Brændselssituationen var dog stærkt påvirket af forholdene, idet al import af udenlandsk brændsel var stoppet. På et møde 23. februar 1940 vedtoges det at indkalde tilbud på tørv og træ. Så kom den 9. april 1940 med den tyske besættelse, og Danmark var hermed afskåret helt fra den største kunde. — For slagterierne var det en meget alvorlig situation. Vi havde skibe undervejs til England med bacon, og disse beslaglagdes af England som krigskontrabande, da Danmark jo var under fjendtlig besættelse. Værdien af dette bacon var ca. 18 mill., som slagterierne derved fik tilgode i England. For at klare situationen optoges et lån i Andelsbanken, og dette betaltes ved at fradrage ca. 8 kr. pr. gris, indtil beløbet var tilbagebetalt.

Man så ikke lyst på forholdene for slagterierne, ingen vidste, om de kunne fortsætte. Tyskland havde ikke tidligere været køber til bacon, og skulle svinene leveres

levende, ville beskæftigelsen på slagterierne kun blive ringe. De fleste af funktionærerne opsagdes med 3 måneders varsel. Udstedelsen af kontrakter blev standset den 9. april, og modtagelsen af svin var også standset en kort overgang. Efterhånden faldt sindene dog noget til ro, og forskellige forhandlinger og aftaler fandt sted med besættelsesmagten, så slagtningerne kunne genoptages. Fra den 10. maj vedtoges det pány at udstationere smågrise. Afsætningen til Tyskland gik til at begynde med ikke glat, man havde regnet med, at svinekortene nu snart kunne afskaffes, og leveringerne blive fri. Dette blev imidlertid ikke tilfældet, — Tyskland aftog ikke frit, og kortene fik en ny opblomstring, hvad prisen angik. Der blev truffet aftale om aftagning af et begrænset antal store svin. Disse skulle forud anmeldes. Interessen herfor var naturligvis stor, og der anmeldtes et langt større antal, end der var brug for. For Hobro slagteri's vedkommende var der således til levering i august og september 1940 indtegnet 2756 store Tysklandssvin, medens der kun kunne sendes 732.

Svinekørslen var også under debat. De indførte restriktioner på benzin bevirkede, at vognmændene havde vanskeligheder med afhentningen. Man forsøgte med at oprette modtagelsessteder, hvor grisene skulle samles, og så derfra pr. bil køres til slagteriet. Dette blev dog opgivet, og efterhånden fik bilerne de velkendte generatorer, der blev fodret med alt muligt, fra fint bøgebrænde til grankogler og affald af forskellig slags. Det var drøje år for vognmændene og svært at gennemføre turene, især i de meget hårde vintre under krigen.

Et spørgsmål, der før krigen var stærkt fremme, var valutaspørgsmålet og hele landbrugets stilling til eksporten. I den anledning oprettedes af L.S.-bevægelsen, med tilslutning fra andre kredse, det såkaldte Erhvervsudvalg i begyndelsen af trediverne. Også Hobro slagteri indmeldte sig i Erhvervsudvalget og betalte kontingent hertil. Efter besættelsen blev meningerne om dette udvalg stærkt delte, og på en ekstraordinær generalforsamling den 23. januar 1941 vedtoges det med 283 stemmer mod 71 samt 16 blanke og 2 ugyldige, at slagteriet skulle udmeldes af Erhvervsudvalget.

I mange år indtil 1940 havde slagteriet selv behandlet og solgt svinetarmene. Da krigen brød ud, og forholdene på forskellig måde gjorde det vanskeligt at stå alene, vedtoges det på et bestyrelsesmøde, at indmelde slagteriet i firmaet Schaub & Co., som andelshaver. Slagteriet havde i forvejen i flere år haft forbindelse med firmaets københavnske afdeling for salg i kødbyen og fandt det nu rimeligt at indmelde sig som fuld andelshaver, sa tarmene også kom med.

I slutningen af 1941 dalede svinemodtagelsen betydeligt, og fra 23. juni vedtoges det kun at slagte een dag ugentlig. Medens der for regnskabsåret 1. august 1940—31. juli 1941 var modtaget 53.841 stk., blev modtagelsen for det følgende regnskabsår kun 28.578 stk. Det efterfølgende regnskabsår blev endnu lavere — nemlig 20.057 stk. Selve kalenderåret 1942 blev det år under krigen, der havde det mindste antal svin. I nogle uger om efteråret var der kun meget små ugeslagtninger, og det første kvartal af det nye regnskabsår viste et rent underskud på godt 17.000 kr. Imidlertid blev der ved forhandlinger indført en prisforhøjelse, så svinenoteringen kunne hæves, og svineantallet atter kunne stige, og næste regnskabsår fra 1. august 1943—31. juli 1944 modtoges 37.214 stk.

I årene omkring 1942 vedtog Hobro kommune at indrette et vandrensningsanlæg for kommunens vand og forlangte hertil et større beløb af slagteriet. Der førtes en lang række forhandlinger og der nedsattes en vandvæsenskommission i sagen. — Til slut opnåedes der enighed om, at slagteriet skulle betale 65.000 kr. med 6.500 kr. årligt i 10 år og uden renter. Sidste rate af dette beløb betaltes netop nu i 1954.

Årene 1943 og 1944 var stærkt prægede af krigen. Fra slagteriernes side søgte man at undgå en direkte rationering på flæsk og fedt, idet man var klar over, at en sådan ville give mere til eksport og mindre til hjemmmesalget. Der bestemtes fra baconudvalget, at salget herhjemme såvidt muligt skulle følge de samme baner som i 1939. Dette voldte af og til vanskeligheder, når begæret var større end produktionen. Stort set gik det dog godt, og den danske befolkning fik i hvert fald mere, end tilfældet ville have været under rationering.

I 1944 havde slagteriet bestået i 40 år, og formanden omtalte dette i sin beretning på generalforsamlingen den 6. oktober. — Slagteriet havde i de 40 år slagtet ca. 1.800.000 svin.

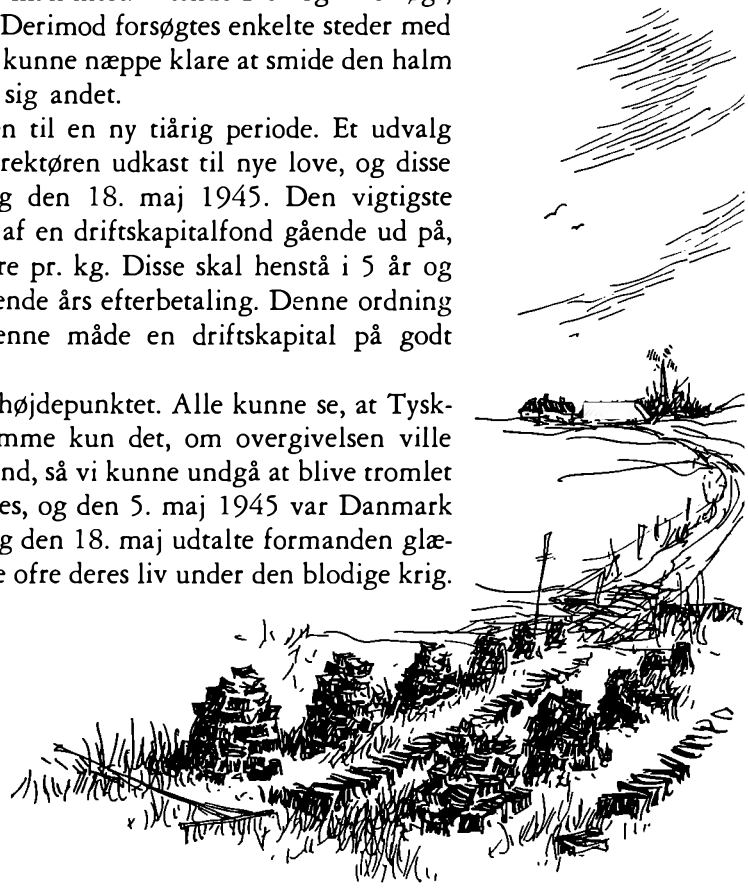
I beretningen samme år omtaler formanden den større produktion af svin, som skyldes dels den gode høst i 1943, dels interesse og dygtighed hos Hobroegnens landmænd for svineproduktionen. Han omtaler endvidere udnyttelsen af grovfoder, især kartofler. Det er netop på den tid, man begynder at anvende kogte kartofler i større udstrækning. De nu så velkendte kartoffelkogeanlæg begyndte at komme frem, og dermed fås et godt sommerfoder til svinene.

I 1945 strammes krigssituationen yderligere, og forholdene for slagterierne vanskeliggøres på mange måder. Transportforholdene var yderst vanskelige, de mange tilfælde af de såkaldte Schalburgtager og sabotager griber forstyrrende ind for forsendelse af varerne. Endvidere indføres rationering for så vigtig en ting for slagteridrift som salt.

Andelsslagteriernes årlige delegeretmøde, der altid afholdes i marts måned, udskydes på grund af rejseforholdene. Der gik kun få tog og ikke altid til bestemte tider. Brændselssituationen var meget vanskelig. På et bestyrelsesmøde d. 9. marts 1945 meddeltes det således, at det endnu ikke var lykkedes at inddække forbruget af tørv. Om brændselssituationen under krigen kan næsten skrives et kapitel for sig. Brunkul og tørv var jo tidens eneste muligheder og var slet ikke dårligt, når blot kvaliteten var i orden, men det var den sjældent, og lavede man vrøvl, fik man intet. Brænde blev også forsøgt, men det var alt for store mængder, der skulle til. Derimod forsøgtes enkelte steder med halm, og det var godt til at varme, men een mand kunne næppe klare at smide den halm ind i fyret, der skulle til, selvom han ikke foretog sig andet.

I begyndelsen af 1945 forberedtes overgangen til en ny tiårig periode. Et udvalg indenfor bestyrelsen udarbejdede sammen med direktøren udkast til nye love, og disse forelagdes for en ekstraordinær generalforsamling den 18. maj 1945. Den vigtigste paragraf i de nye love var forslaget om oprettelse af en driftskapitalfond gående ud på, at der af hvert års efterbetaling tilbageholdes 2 øre pr. kg. Disse skal henstå i 5 år og så udbetales efterhånden sammen med det pågældende års efterbetaling. Denne ordning har virket siden, og nu ved 50 året er der på denne måde en driftskapital på godt 600.000 kr.

De sidste uger af krigen var spændingen på højdepunktet. Alle kunne se, at Tyskland måtte opgive. Spørgsmålet var for os herhjemme kun det, om overgivelsen ville komme, før de sejrende tropper nåede vort lille land, så vi kunne undgå at blive tromlet under et tysk tilbagetog. Heldigvis blev det således, og den 5. maj 1945 var Danmark atter frit. På den ekstraordinære generalforsamling den 18. maj udtalte formanden glæden over freden og mindedes de mange, der måtte ofre deres liv under den blodige krig.

Nu var krigen altså slut, men meget skulle bringes i lave. Først var der opgøret herhjemme, det opgør, der vel nok på mange måder gik bedre, end det på forhånd kunne ventes, men som på den anden side skabte megen uretfærdighed. Det ser nu ud, som om de, der fik en hurtig afgørelse af deres sag, blev strengere bedømt end de, der fik den trukket i langdrag, og endnu i 1954 er ikke alle sager afgjort.

For slagterierne drejede det sig i første række om at få de gamle kunder i England tilbage. Forbindelsen med dem blev hurtigt genoptaget ved udveksling af breve og hilsener. På et bestyrelsesmøde i juni oplæste direktøren således en oversættelse af et brev, der var modtaget fra vor mangeårige forbindelse, firmaet Lovell & Christmas Ltd., London, ligesom der forelå hilsener fra flere andre engelske forretningsforbindelser.

At det ikke gik slet så let med genoptagelsen af handelen, ses af en meddelelse, formanden gav på et bestyrelsesmøde den 16. juni 1945. Han oplyste, at formanden for De samvirkende Andelsslagterier, M. Byriel og direktør Behnke havde haft en forhandling med England, men den pris, der blev budt for flæsket, og den kurs, der blev budt for mønten, ville betyde en væsentlig nedgang i den danske notering. Det var en opfattelse fra engelsk side, at Danmark nu skulle levere England billigt flæsk, der her gjorde sig gældende. Den blev endog støttet fra dansk side. Fra landbrugets side kunne man kun udtale, at man havde den opfattelse, at der fra alle sider ønskedes en stor produktion af danske landbrugsprodukter, og dette kunne kun ske, såfremt der blev opnået lønnende priser. Efter en lang tid med stridigheder og forhandlinger vedtoges endelig en lov, der fastsatte en notering på 259 øre pr. kg indtil 1. oktober 1946.

Hermed var slagterierne så kommet ind i den gænge med langtidsaftaler, som vi har endnu. For de hidtil forløbne år har det utvivlsomt været en fordel at kunne tilrettelægge produktionen et stykke tid fremover. Nu, da dette skrives i august 1954, vides intet om prisen for det kommende år.

Slagteriet arbejder nu videre under fredens vilkår, og problemerne afspejler sig i forhandlingsprotokollens forskellige punkter. Et af de første, der meldte sig, var medlemsbladets trykning. Det var hidtil trykt efter kontrakt med redaktør Rasmussen, Hobro, men da han gled ud af billedet den 5. maj, måtte en ny ordning til. Denne blev truffet med Aalborg Amtstidende, der overtog dagbladet Himmerland, Hobro, og dettes trykkeri, så bladet kunne udgå uden afbrydelse i de bevægede dage umiddelbart efter fredsslutningen.

Svinene, der i de sidste krigsår ønskedes så store som muligt, begynder nu så småt atter at skulle nedad med vægten. Et tegn herpå ses af en vedtagelse i mødet den 2. november 1945, hvor det vedtoges at smågrisekontrakternes løbetid nedsættes fra 7 til 6 måneder. Under krigen blev løbetiden forhøjet fra 5 til 7 måneder. Samtidig hermed begynder man også at tale om kvaliteten. Det er klart, at der ikke kan blive tale om betaling efter kvalitet, så længe grisene sælges til samme pris, og noteringen er da også ansat med een pris for alle klasser. For hjemmemarkedsflæsket er der stadig ligesom under krigen fastsat maksimalpris, og da der er forskel på denne og eksportsprisen, må der stadigvæk fra staten betales tilskud til noteringens opretholdelse.

I begyndelsen af 1946 førtes forhandlinger med England om det tilgodehavende, slagterierne havde for det flæsk, der i krigens første år beslaglagdes. Dette blev frigivet, og på delegeretmødet i marts førtes en lang diskussion om anvendelsen. Resultatet blev, at af de ca. 18 mill. kr. det drejede sig om, blev 4 mill. hensat til bygning af forsøgsslagteri og 3 forsøgsstationer. Resten af pengene fordeltes mellem slagterierne. For Hobro's vedkommende blev det 221.377,50 kr.

Samtidig blev den berømte eengangsskat vedtaget. Også slagterierne måtte deltage, og vi måtte af med 26.000,00 kr. Dette beløb blev taget af vor andel i Englandspengene, og resten 195.377,50 blev hensat som byggefond. På generalforsamlingen den 4. oktober 1946 omtaler formanden de vanskeligheder, der endnu er med at skaffe brændsel. Tørvene står våde i moserne, og brunkullene mangler vogne til transporten. De kul, der fås fra udlandet, er meget dyre og af dårlig kvalitet. De fleste stammede vist fra bunker, der før krigen, i grubeegnene, var henlagt som affald. Disse solgtes nu til store priser som kul, skønt en stor procentdel var jord og sand. Med hensyn til Eksporten da er denne nu ved for alvor at komme i gang. Hovedaftager er England, men der er tillige solgt til Norge, Polen, Finland, Rusland og den amerikanske arme i Tyskland. Alle lande var sultne nu efter de magre krigsår, og købelysten var stor, men allerede den gang var mange lande inde på at beskytte deres egne landbrug, og som følge heraf kunne Danmark ikke opnå lønnende priser. Staten gik da med til, efter lange og trange forhandlinger, at afsætte 90 mill. kr. til støtte for produktionen.

På samme generalforsamling vedtoges det at foretage en udvidelse af pølsefabrik, ekspedition og folkestuer. Denne ansloges til 275.000 kr., og det vedtoges at anvende resten af Englandspengene til formålet. Hele denne udvidelse blev først færdig i 1950. Der var mange vanskeligheder med materialer m. m., og først i marts 1949 kunne licitation over de forskellige arbejder holdes. Ved afslutningen af arbejdet var der enighed om, at det var en stor forbedring, der her var opnået, og der var kun grund til tilfredshed med de nye lokaler.

I februar 1947 var man kommet så vidt, at direktøren på et møde den 19. kunne meddele, at slagteriet nu var klar til at gå over til oliefyring, og de løbende kontrakter på brunkul kunne ophæves. Den 23. maj samme år vedtoges det dog at indkøbe 100 tons brunkul som reserve, for det tilfælde at en vintersituation skulle standse olietilførslerne. Erfaringerne fra de mange hårde vintre både under og efter krigen manede til forsigtighed.

På generalforsamlingen den 3. oktober 1947 oplyste formanden følgende angående Englands-forhandlingerne: »England har fået 90 % af eksporten til de fastsatte priser. Denne overenskomst udløb den 1. oktober for alle vore landbrugsvarer. Danmark havde i god tid anmodet England om en ny overenskomst, allerede på slagteriernes delegeretmøde i marts blev der stillet krav om at få aftalen i orden, så produktionen kunne tilrettelægges. Englænderne blev ved at udsætte forhandlingerne, så de reelt først kom i gang nu i midten af september. Herhjemme havde landbrugsministeren igen overdraget salget til landbrugets egne organisationer. Dette skridt må hilses med tilfredshed, idet der er noget nedværdigende i, at embedsmænd hidtil har forestået denne handel. Endnu var der ikke opnået nogen overenskomst med England.«

Overenskomst opnåedes først fra oktober 1948, og denne var af 4 års varighed, Disse tovtrækninger med England ophørte dog ikke hermed, idet der i overenskomsten var indsat bestemmelse om, at prisen, såfremt forholdene var dertil, kunne ændres op eller ned med en vis procent. Disse forhandlinger giver endnu i august 1954, da dette skrives, anledning til usikkerhed, idet prisen for året, der begynder 1. oktober 1954, endnu ikke er fastsat.

Min far han har
tre brogede grise:
en blå,
to grå,
her ender min vise.

Denne vise, den er ikke lang,
derfor synger vi den nok engang:
Min far han har
tre brogede grise:
en blå,
to grå,
tre brogede grise.

Som tidligere nævnt havde slagteriet en kort periode orner udstationeret, men ordningen blev ophævet. Under diskussionen om forbedringer i svineavlen i årene efter krigen toges dette spørgsmål op igen, og på generalforsamlingen den 1. oktober 1948 forelagde bestyrelsen forslag om udstationering af orner. Forslaget vedtoges, og i årene siden er der til stadighed udstationeret mellem 40 og 50 stk. avlsorner, indkøbt på anerkendte svineavlscentrer. Disse orner har, sammen med det øvrige arbejde for svineavlen, været med til at bevirke, at svinene, leveret til Hobro slagteri, kan holde en fin standard. Nu ved jubilæet har vi en sortering med ca. 70 % i I kl. og kun ca. 5 % i III kl.

Pølse- og konservesfabrikken var før krigen i det små begyndt på eksport af dåsekonserves til England. Denne eksport blev under krigen dirigeret til Tyskland, og da krigen sluttede, stod slagteriet med de anvendte maskiner, og da der så i årene 1946—47 påbegyndtes en eksport af forskellig kødkonserves til England, fik vi vor andel af denne. Som allerede nævnt vedtoges en udvidelse af fabrikken i 1946, og da denne var færdig i 1950, kunne der arbejdes for fuld kraft. Det lykkedes at oparbejde en kundekreds i England, og i årene 1950—51 var slagteriets eksport endog meget betydelig. Eksporten til England aftog efterhånden, som der fremkom flere og flere andre varer, men udgør dog endnu i 1954 en betydelig del af konservesfabrikkens produktion. På et bestyrelsesmøde i januar 1949 vedtoges det at anskaffe et anlæg til henkogning af skinker til Amerika. Netop omkring den tid var der begyndt en eksport af denne vare, og vi mente det formålstjenligt at komme med heri. Det varede dog længe, inden vi modtog det købte anlæg, og det varede længe, inden vi lærte at bruge det rigtigt, så den vare, der kunne leveres, var helt i orden. Imidlertid fandt vi tråden og fik en god forbindelse i New York, og denne produktion har været til gavn for virksomheden, ikke mindst i 1954. Samtidig hermed har vi haft eksport til oversøiske lande af forskellige varer. Endvidere er der naturligvis også et stort salg på hjemmemarkedet, så den udvidelse, der blev foretaget af denne del af virksomheden, har kun været til fortjeneste, og det investerede beløb til ombygning samt de mange indkøbte maskiner er forlængst indtjent.

I 1949 drøftedes spørgsmålet om slagteriets elektricitetsforsyning. Da slagteriet byggedes i 1904, fik det eget elektricitetsværk, og dette blev, efterhånden som virksomheden øgedes, udvidet og forbedret. Imidlertid voksede kravene, og spørgsmålet om at gå over til vekselstrøm blev aktuelt. Da dertil kom, at dampmaskinen havde uheld og to gange med ret kort mellemrum sprængtes, så den til sidst måtte nedsættes i ydeevne for at kunne bruges, vedtog bestyrelsen at søge spørgsmålet om overgang til vekselstrøm løst. Man optog forhandling med Hobro kommune, og resultatet blev, at slagteriet vedtog at bygge en transformator og så efterhånden aftage hele forbruget fra kommunen. Det har ikke været billigt. Vi måtte selv bekoste transformatoren, der beløb sig til 54.428,49 kr., dertil kommer omkostningerne ved udskiftning af motorer og ledninger, der har kostet ca. 43.000,00 kr. Imidlertid har vi også en overenskomst ang. strømmen, så vi får den til laveste takst som den største forbruger i byen. Vi regner med, at også denne forandring er til gavn for virksomheden i det lange løb.

Et spørgsmål, som i næsten hele slagteriets historie har været på tale af og til, er vandforsyningen. Straks ved starten foretoges en alm. boring, og det viste sig, at man skulle langt ned for at finde tilstrækkeligt med vand, nemlig omkring 70—80 m. Efterhånden, som vandforbruget steg, måtte der nye boringer til, og senere blev det konstateret, at boringerne ville sande til og ofte måtte renses op. I årene omkring 1949—50 blev situationen forværret. De gamle boringer gav alt for lidt vand til de forøgede slagtninger, og der måtte købes vand fra kommunen. Bestyrelsen vedtog så at søge spørgsmålet løst ved at foretage en ny boring af tilstrækkelig størrelse og med filter i bun-

den. Denne boring blev færdig i 1953 og kostede 14.100,00 kr. Hidtil har vi kun grund til tilfredshed med denne og regner med, at vore vandforhold skulle være i orden nu på længere sigt.

Igennem alle krigsårene og indtil 1. april 1950 havde alle spørgsmål ang. eksport og forsyning af hjemmemarkedet med flæsk været underlagt landbrugsministeriets baconudvalg. Dette udvalg, der oprettedes i 1932, er tidligere omtalt, og dets afløser, Eksport-Svineslagteriernes Salgsforening, træder nu ud i livet. Der vedtoges love og vedtægter, som skulle underskrives af samtlige andels- og privatslagterier. For Hobro slagteri's vedkommende skete dette på et bestyrelsesmøde den 10. marts 1950. Dette udvalg har så arbejdet siden, og mange og vigtige beslutninger er foretaget. For at dette udvalg kunne få sin rette betydning, måtte der sammenhold til. Det har flere gange knaget i fugerne, men hidtil har det holdt. Det er udenfor al tvivl, at dette sammenhold har været til gavn for de danske slagterier og dermed for landbruget som helhed.

Arbejdet på slagteriet i disse år præges stærkt af de forøgede slagtninger. I årene inden 1949 (regnskabsårene) lå antallet af svin på omkring 38—39.000 stk. årligt. I 1950 steg det til 80.380 og i 1951 til 98.303 stk. Det er naturligt, at disse store slagtninger stillede store krav, og på et møde 31. marts 1950 drøftede bestyrelsen køleforholdene. Slagteriets kølekapacitet var alt for lille til de mange svin, og endvidere var et nyt kølesystem, det såkaldte hurtigkølesystem, kommet frem, og man vedtog at udarbejde planer for en forandring af svale- og nedskæringshal, så hurtigkøleren kunne indrettes. Disse forelagdes på den ordinære generalforsamling d. 6. oktober 1950, hvor de vedtoges, og arbejdet blev derefter udbudt og påbegyndt. Der blev søgt om Marshall-lån til arbejdet, men det blev afslag. I sommeren 1951 blev anlægget taget i brug, og det har virket godt. Vor kølekapacitet blev herved forøget fra 80.000 kalorier til 280.000. Det er et anlæg, der har betydet overordentlig meget med de store slagtninger, der for tiden er.

I vinteren 1951 arrangerede slagteriet i samarbejde med landbo- og husmandsforeningerne en række møder rundt om i hele slagteriets område, med foredrag af konsulenterne om fodring og staldforhold. Disse møder blev en stor succes og var overalt velbesøgt, og formanden kunne på den ordinære generalforsamling rette en tak til alle, der havde medvirket, med en særlig tak til konsulent Bek Petersen, Hobro, der havde gjort et ekstra stort arbejde.

I årene 1951—52 fremkom fra England alvorlige klager over fiskesmag i flæsket. Den store grisemængde fordrede stadig større tilskudsfoder til de anvendte grovfodermængder, og et glimrende tilskudsfoder er jo som bekendt bl. a. fiskemel. Der er blot den hage ved brugen af dette, at det kun må anvendes i begrænset mængde og kun i grisenes allerførste levetid. Disse regler blev næppe overholdt alle steder, og endvidere anvendes også mange steder rå fiskeaffald, et produkt, der er endnu farligere at anvende end fiskemelet. På de samvirkende andelsslagteriers årlige delegeretmøde i marts 1952 fremdroges dette spørgsmål, og det vedtoges at udsende advarsel mod forkert anvendelse af disse fodermidler, og endvidere vedtoges det at lade noteringsansættelsen inde-

»Tag benene med dig, du dovne so!
du har jo fire, jeg kun to. —
Vi skal til slagteren, må du vide,
vi trænger hårdt til en flæskeside.«

Men soen tager af prygl en regn
og krøller sin svans til et spørgsmålstegn.
»Slagtes?« hun grynter af alle kræfter,
»er det da noget at rende efter?«

holde en bestemmelse om, at konstaterede tab ved fiskesmag i flæsket ville blive påligget den pågældende leverandør. På slagteriet i Hobro konstateredes kun få tilfælde, og de pågældende ændrede straks fodringsforholdene. I den senere tid er tilfældene af fiskesmag for hele landet kun få.. Det er en glæde at konstatere, at andelshaverne så hurtigt reagerer i så vigtigt et spørgsmål, der drejer sig om vort flæsks renomé.

Eftersom tiden går, kommer de gamle krav til kvaliteten frem, og selvom prisen stadig er den samme for alle sorteringer, bliver de engelske ønsker om mindre svin stærkere, og i juni 1952 blev vægtgrænsen nedsat med 5 kg. Af forskellige grunde var vægtgrænsen helt oppe på 80 kg, men englænderne protesterede, og den måtte nedsættes, så den i oktober 1952 kom ned på 70 kg.

På generalforsamlingen i oktober 1952 omtales bl. a. den af landmændene så velkendte, og man kan vist roligt sige forhadte prisbindingslov. Ved et politisk forlig i begyndelsen af 1951 blev det bestemt, at priserne på flæsk til hjemmemarkedet ikke måtte stige, og da eksportpriserne derved kom til at ligge over hjemmesalgspriserne, blev landbruget tvunget til at afgive af sine fortjenstmuligheder til den øvrige befolkning. Næppe noget politisk forlig er blevet så stærkt kritiseret, og overalt i landet, hvor landmændene samledes, gik bølgerne højt, og mange protestresolutioner vedtoges. Prisbindingsloven ophævedes den 24. maj 1952.

1. juli samme år skiftede slagteriet mærkemåde for svinene. Gennem de mange år slagteriet havde arbejdet, var der hidtil anvendt øremærker af forskellig slags. Disse var naturligvis undergået forbedring fra de første, der bestod af en rund blikplade med hul i og blev sat fast i øret med en krog ved hjælp af en tang, til de sidst anvendte, hvor selve øremærket var til at fæstne i øret. Nu havde man imidlertid fundet på at lave et tatoverstempel — en kølle med skaft og hoved, hvori numret var dannet af pigge. Mærkningen foregår, som alle nu ved, på den måde, at køllen med et let, men bestemt slag slås ind i skinken af grisen på et ganske bestemt sted. Denne mærkemåde havde selvfølgelig ligesom alt nyt sine modstandere, bl. a. skulle det være dyrplageri. Denne sidste påstand blev straks tilbagevist, idet enkelte modige mænd prøvede tatoverstemplet på sig selv og udtalte, at det ikke gjorde ondt. Efterhånden som det er blevet indøvet, har det vist sig at være glimrende, mærkningen går let, ingen får hænder revne ved at tage i skarpe øremærker, og på slagteriet er grise med tabte mærker et ukendt begreb.

I 1953 drøftedes atter kvaliteten på vort flæsk, særlig med hensyn til de meget fede svin. Her i Jylland har spørgsmålet ikke så stor interesse, men på øerne findes en del af disse overfede svin. I marts måned vedtoges det, at overfede svin ikke må medsendes til England. Endvidere vedtoges det, at flæsket, der afskibes til England, skal sorteres i klasser, ligesom før krigen. Sorteringen skulle dog kun være fortrolig og være til vejledning for Ministry of Food.

Maj samme år drøfter bestyrelsen spørgsmålet — ornecentraler. Det er blevet mere og mere almindeligt hele landet over, at der oprettes ornecentraler, hvor ejerne indkøber et større eller mindre antal orner, og bringer disse ud til landmændene til bedækning af søer. Efterhånden, som der er blevet flere og flere orner anvendt på denne måde, er man fra et avlsmæssigt synspunkt blevet betænkelig ved denne metode, idet man er bange for, at kontrollen med ornernes benyttelse ikke er god nok. For at gøre denne betryggende har slagterierne i de forskellige amter udarbejdet regler for et samarbejde med ornecentralerne, således at slagterierne skulle være behjælpelige med indkøbene og godkende ornerne, og ornecentralerne skulle forpligte sig til at føre bog over ornernes benyttelse. Bestyrelsen deltog i et møde i Aalborg amt og vedtog at gå

ind for de der vedtagne fællesregler for godkendelse af ornecentraler. Ved annoncer i Landbobladet indkaldtes ornecentraler i vort opland til møde på Højskolehjemmet den 29. maj 1953. Til mødet kom foruden slagteriets ledelse repræsentanter for 7 ornecentraler. Resultatet af mødet blev, at ornecentralerne skulle svare, om de ønskede at gå ind på fællesreglerne eller ikke. Senere forelå dette svar, der gik ud på, at man ikke ønskede at gå ind på de af bestyrelsen fremsatte regler, og sagen er ikke senere genoptaget. Det er beklageligt, at dette spørgsmål ikke er ordnet, så alle kunne være trygge ved at benytte ornecentralerne.

I juni samme år vedtoges en omlægning af gulvet i saltekælderen. Det viste sig, at mange af fliserne lå løse, og vand fra undergrunden kunne trænge op. Det var ikke nok at lægge nye fliser, idet det var galt med betonlaget, der skulle bære, dette var fuld af revner. Vor ingeniør Hvirvelkær udarbejdede plan for arbejdet, og der indhentedes tilbud. Det kom til at koste godt 34.000 kr., som er afskrevet på regnskabet, der afsluttes 31. juli 1954.

På generalforsamlingen den 2. oktober 1953 omtaler formanden den nye 2 årige overenskomst med England. Denne skabte ikke særlig tilfredshed blandt svineleverandørerne, idet den gav en nedgang i prisen på ca. 7 procent samt en begrænsning af mængden i bacon til det samme som foregående år, nemlig 230.000 tons. Til gengæld blev aftalen forlænget til 1. oktober 1956, dog er kvantummet i de sidste to år nedsat til 200.000 tons. Da denne overenskomst vedtoges, var man bange for, at svineantallet herhjemme skulle være for stort, men det viste sig senere, at vi kunne sælge en hel del til tredieland. Nu i år er det atter galt med forhandlingerne ang. denne forlængede overenskomst. Fra dansk side mener man, alle forhold taget i betragtning, at en forhøjelse af prisen er nødvendig. Dette vil de engelske forhandlere ikke gå med til, og ingen ved endnu medio august 1954, hvad vi får for vort bacon efter 1. oktober.

På samme generalforsamling omtales endvidere noteringen. Der har hos mange været den opfattelse, at prisen for svin udelukkende bestemtes af prisen på bacon (naturligvis omkostningerne taget i betragtning). Denne opfattelse er ikke rigtig, det såkaldte affald (lever, hjerte, mørbrad, ben m. m.) spiller en stor rolle ved noteringsansættelsen. Svingningen i priserne på dette affald kan andrage op til 20 kr. pr. gris eller ca. 30 øre pr. kg. Dette er årsag til, at der undertiden sker ændring i noteringen.

Fra januar 1954 skete en betydelig ændring, idet det på et delegeretmøde i København i december vedtoges, at svinene fra 1. januar skulle betales efter klassificering. Fra alle sider var man enige om, at det var af største betydning, at vi fra dansk side holdt fanen højt, hvad kvaliteten angår. Fra engelsk side var det bebudet, at handelen med bacon snart ville blive fri , og det gjaldt da om, at det danske bacon stadig kunne bevare sin stilling som det bedste. Noteringen blev ansat til 402 øre for I kl., 398 for II kl. og 388 for III kl. Vægtgrænsen var forlængst nedsat til 60—68 kg.

Til vejledning for svineleverandørerne vedtoges det indenfor landsudvalget for svineavlen at oprette demonstrationsbrug rundt om i landet. Disse brug skulle ikke absolut være mønsterbrug, men blot alm. landbrug, hvor svinene opdrættes under kontrol, og hvor landmændene kan aflægge besøg og høste belæring. Der oprettes et større og et mindre brug på bestående landbrug i hvert distrikt. I vort nabolag er brugene i Gullev og Gjerning ved Bjerringbro og i Aalborg amt er oprettet tilsvarende to brug i Stagsted pr. Hjallerup.

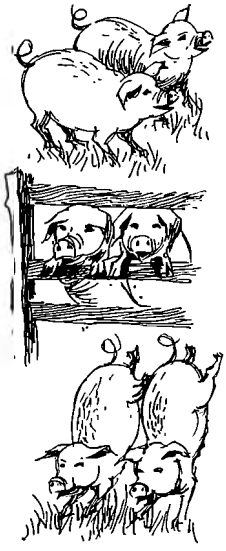
Slagtningen af kreaturer og kalve har i flere år ikke haft så gode kår i Hobro. Ved banegården var et offentligt slagtehus, der blev drevet med tilskud fra kommunen, men dette var efterhånden ikke tidssvarende, og eksportretten var frataget det. På slagteriet var

et kreaturslagteri, bygget i 1934. Heller ikke dette var tidssvarende, bl. a. manglede kølerum. Gennem de sidste år var det flere gange på tale, at slagteriet skulle overtage den offentlige slagtning, men det blev ikke til mere. Så i begyndelsen af 1954 kunne ejerne af det offentlige slagtehus sælge dette til andet formål, og forhandlinger om slagteriets overtagelse af slagtningen begyndte. Dette forudsatte, at vi skulle udvide og ombygge vort kreaturslagteri, og på et møde i bestyrelsen den 5. januar vedtoges det at udarbejde planer og forelægge disse for en ekstraordinær generalforsamling.

Samtidig hermed optoges spørgsmålet om ombygning af fedt- og tarmhus, der i flere år havde trængt til forbedringer og mere plads. Også for dettes vedkommende vedtog bestyrelsen at udarbejde forslag. Begge dele blev overdraget til slagteriernes bygge- og maskinkonsulent, ingeniør Hvirvelkær.

Den ekstraordinære generalforsamling afholdtes den 5. marts, og her blev begge forslag vedtaget. Ingeniøren gik nu igang med detailtegninger, men det trak noget ud, og fedt- og tarmhuset kunne først udbydes den 15. juni og kreaturslagteriet den 19. juli. Overslagene over disse arbejder lød for fedt- og tarmhusets vedkommende på ca. 250.000 kr. og for kreaturslagteriets på ca. 200.000 kr. Efter de indkomne tilbud, der jo kun omfattede selve byggearbejderne, menes det, at overslagene vil kunne holde. Disse ret store arbejder er nu igang, men vil først stå færdige engang i det nye år og kan således ikke præsenteres ved jubilæet.

Den 22. februar indkaldtes til møde i København i anledning af, at englænderne pludselig havde fremsat ønske om forøgede leverancer af bacon. Ganske vist var vi noget bagefter med leveringerne på grund af gode afsætninger til tredieland, men ved forhandlingerne i oktober 1953 havde de engelske forhandlere sagt: »sælg blot væk«. Man var dog enige om så vidt muligt at imødekomme englænderne og gøre, hvad vi kunne, for at levere mest muligt. Forinden mødet havde salgsforeningen standset soeksporten for derved at aflaste hjemmemarkedet, og på mødet vedtoges forskellige foranstaltninger for at fremskaffe mere bacon. Næppe nogensinde har nogen bestemmelse vakt mere uro blandt svineproducenterne end denne standsning af soeksporten. Prisen på søer var ret høj, og standsningen bevirkede et stort prisfald. På det ordinære delegeretmøde den 18. og 19. marts drøftedes hele situationen, uden at der nåedes enighed om de forskellige spørgsmål. Resultatet blev, at salgsforeningen foretog forskellige regulerende foranstaltninger, bl. a. indskrænkning i eksporten af skinker til U.S.A. Soeksporten genoptoges først den 21. juni.

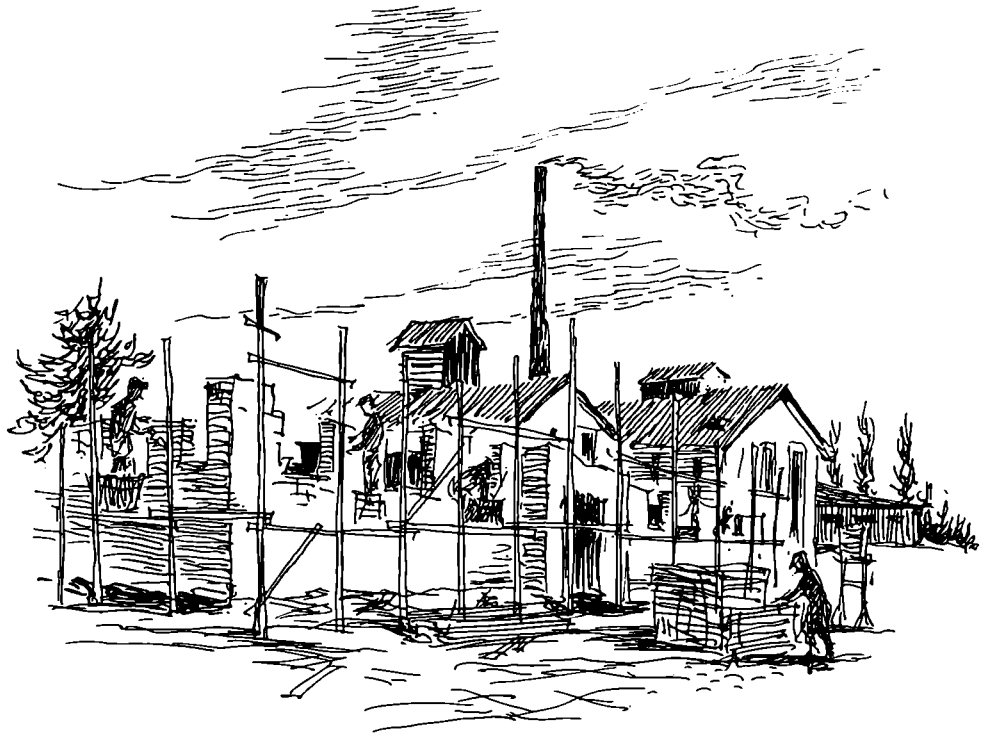

Jeg kan en vise
om smedens grise.
Først fik de havre
så blev de magre.
Så fik de hvede,
så blev de fede.
Så fik de byg,
så skød de ryg.
Så fik de mælk af en kop,
så løb de rundt og slog bagop.
Men så gav han dem vand i en balje,
så døde de halve,
og så gav han dem vand i en spand,
så døde de alle mand.

Som et nyt moment i sagen fremkom englænderne nu i august måned med ønske om at få en del af det danske bacon oplagret på kølehuse i Danmark. Dette har nu fundet sted i to uger, og det vides ikke, hvor længe det skal vare.

Nu i jubilæumsåret har slagteriet afsluttet regnskabet pr. 31. juli med et modtagelsestal på 131.249 stk., der er betalt med 36.841.413,17 kr. Det er så absolut rekord i slagteriets historie. Efterbetalingen er fastsat til 25 øre pr. kg, og afskrivningerne udgør 237.187,55 kr. Slagteriets status står ved jubilæet fint. På de store udvidelser er der afskrevet, så gælden nu kun er 220.000 kr. Reserverne overstiger gælden, og selvom der nu kommer nye poster til næste år som følge af de igangværende arbejder, er slagteriet vel konsolideret. Et bevis herpå er rentekontoen, der trods de store penge, der til stadighed er udestående, viser renteindtægt.

De forløbne 50 år har været både højt oppe og langt nede, men linien er dog stadig opadgående. Slagteriet går ind i de næste 50 år parat til at tage tørnen med.

Dette skrift er et tilbageblik over slagteriets historie, og der er medtaget de vigtigste begivenheder og forhold, der har været med til at danne virksomheden. Måske kan der være ting, der også burde have været omtalt, men det er vanskeligt at få det hele med. For mig er det, siden 1911, da jeg kom på slagteriet som kontorlærling, mest kendte ting, og det har ofte været en opfriskning af erindringen.

Det, der har præget de mange år, er andelshavernes trofasthed overfor virksomheden. Der har undertiden været kritik, men den har altid været i virksomhedens interesse, og generalforsamlingerne har — måske med en enkelt undtagelse — været rolige og saglige. Det er af stor betydning for bestyrelse og direktør i det daglige arbejde at kunne være i kontakt med det store flertal af andelshavernes synspunkter.

Jeg ønsker held og fremgang for Hobro og Omegns Andelsslagteri i kommende tider med tak for mange gode år i dets tjeneste.

J. Mortensen

Uddrag af en

KANTATE

fra

ANDELSSLAGTERIERNES DELEGERETMØDE

ved

50 året for det første andelsslagteri

den 14. juli 1937

Kor:

Et andels-ho, et andels-hi,
et andels-svine-slagteri?
Ha ha, ho ho, hi hi!
Med spræl og hvin af stukne svin,
med lunken stank fra kar og tank
af blod og fedt? Nej, stop nu lidt!
Gør ikke poesi'n til grin
med jeres fede bondesvin!
Behold I pølse og rosin!
Her hus forbi! Vi be'r os fri
for gæstevens-kontrakter i
jert andels-ho, jer andels-hi,
højfine svine-slagteri.
Ha ha, hø hø, hi hi!

Recitation:

Ja, folkens, det gør godt at le —
selv om man ler med åben mund...
Men kom dog indenfor; kom kun!
Så kloge ho'der ser kanske,
dog noget her at lære
midt i den damp af blod og fedt —
som hos en mand, der lugter svedt
af arbejds kraft og ære.

Kom helst, når varen har sin pris,
og hundreder af vogne
rask ruller op med so og gris
i læssevis
fra nære og fjerne sogne:
Da går alting med fynd og klem,
et folk i hvide kitler
kvikt færdes mellem hjul og rem
foruden form og titler;
fedt bobler op, vand syder
i kæmpestore gryder,
bål buldrer, fliser flyder...
I har vel jeres træsko?
Godt, kom så! Væ'sgo! Væ'sgo!

Se nu, dér svæver grisen ind
med halen op og ho'det ned,
stendød, som mesters knivspids veed,
uden et suk, med roligt sind.
Den næste dér! En hvert minut!
Luftkæden vandrer uafbrudt,
man skulle tro, her troldes:
De styrter, en for en, som skudt,
i karret, hvor de skoldes —
men kravler som i anfald
af kådhed op langs randen
for i et tromle-vandfald
at tumle med hinanden
en lystig ud- og ind-tagfat,
som skrubber huden fin og glat.
Men her står grisen op igen
og glider genfærdsluftig hen
mod ovnen med de sorte
glorøde helvedporte.
Ild stormer i det trange hus;
og svinger porten atter op,
ser man en kulsort syndig krop
indsvøbt i luer hænge
som en uhyre flagermus
på Gammel-Eriks stænge.
Det var dog kun en skærsild. Se!
Ud ad en bagdør svinger
vort svin sig som på vinger
til hjælperne, der, en—to—tre,
knivskraber dyret hvidt som sne.
Snart hænger de og rader
i lange hvide gader
fredsommeligt, og lader
som var de alle af een tro
og maden i dem lige go';
dog er hver enkelt stemplet
for hjemsted, vægt og kvalitet.
Kun skåret op og efterset
af kyndig statsautoritet
slap svinet ind i templet;
og hver har sin adresse på,
som viser, hvor det nu skal gå.
Der tåles ingen svinken
med halen eller skinken!

Thi England og Amerika
veed hver for sig, hvad de vil ha';
det har at komme, når de kalder.
Og det, som i Paris gefaller,
mishager Kairo og Berlin, —
så skal den rigtig være fin,
må fedt og magert , fersk og salt,
røget og krydret fremfor alt
fordeles i hver enkelt gris
med eftertanke, så præcis,
at een kan rent nazistisk roses
for mer' end uvenskab med Moses,
mens *Danish, Danois, Danese*
erobrer stadig nye kredse
i egenskab af bacon-dyr
til ristning over langsomt fyr.

Thi skønt vi taler dansk herhjemme,
har ingen dansker lov at glemme,
at samarbejdets tryllestift
skrev *Danish Bacon, Danish Bacon*
med bondens egen hånd og skrift
på kryds og tværs af mindevæggen
for dansk og sejrrig storbedrift.
At vende skuden i den brænding,
det var en vikings vovestykke;
men kraft og held i snæver vending
vandt deres løn i liv og lykke.
Da blev den førte fører selv;
på mer' end omvendt bådehvælv
red frem den danske bonde.
Ved Frejas so og Frejrs galt
rejste han sig, da kornet faldt,
og tiderne var onde.
Det oldtidstegn, han sejred' i,
har holdt to slægtleds fremgang fri
lidt mer' end nogenlunde.

Vald. Rørdam.

Den gamle kontrabog

Fra Gregersen, Vestre Bakker, Hobro, har vi modtaget hans fars bog med leveringer af svin fra 1904 til 1927. Det er morsomt at se denne gamle bog, hvor tallene taler.

Det første svin er leveret 28. oktober 1904. Det vejede 169 pund levende og 129 pund slagtet, gik i I klasse, betaltes med 33 øre pr. pund og kostede 42,87 kr. og svandt 24,3 %. Højeste pris i 1905 var 46 øre pr. pund. I 1906 og 1907 svingede priserne fra 40 til 46. I 1908 var priserne fra 34-42. I 1909-10-11 og 12 lå de fra 45 til 53 øre. I 1912 omregnedes vægten fra 1. maj til kg og priserne er herefter i kilo. Nogen større stigning kommer først i 1915, da prisen går op til 120-24 i begyndelsen af året og 156-58 i slutningen. Nu gør krigen sig gældende. I begyndelsen af 1917 er prisen 192, men falder atter i juli til 140 øre. I 1918 er kun leveret en gris til 185 øre pr. kg. Det var et sort år. Krigen var på slutningen, og produktionen lille. I 1919 er ingen levering, men i 1920, det dyreste år efter første verdenskrig, er en gris afregnet med 3,20 og en anden med 4,00 kr. pr. kg. I 1921 kom faldet. Her er priserne 3,40 og ned til 2,20 i december. I 1923-24 og 25 svinger de mellem 2,26 og 2,56 for så i 1926 at gå ned til 1,78 til 1,86. Den sidste gris er leveret den 4. juni 1927 og kostede kun 1,34 pr. kg. For nogle år er også efterbetalingen indført. I 1923 betaltes 7½ øre pr. kg, i 1924 11 øre, i 1925 6½ og i 1926 kun 2,1 øre.

Sammen med grisen ses slagteriets autoriserede vejer *Martin Møller.*

GRIS NR. 2.000.000

Den 19. september 1949 slagtedes gris nr. 2.000.000. I den anledning foretoges en beregning over leveringerne fra starten.

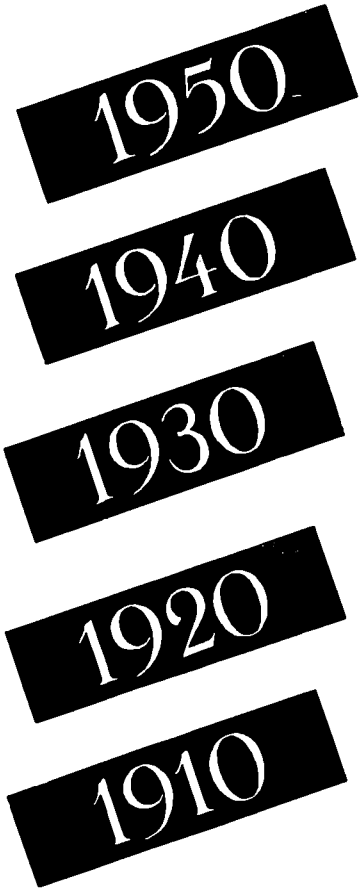
Gris nr. 1.000.000 slagtedes i 1932 — det varede altså 28 år at nå den første million, men kun 17 år at nå den næste.

Den første million grise er betalt med godt 109 mill. kr. eller ca. 109 kr. pr. stk. Million nr. 2 er betalt med godt 151 mill. kr. eller ca. 151 kr. pr. stk. De 2 millioner grise er betalt med godt 260 mill. kr. eller ca. 130 kr. pr. stk.

I tiden fra 19. september 1949 til 31. juli 1954 er slagtet 510.630 grise, der er betalt med 156.733.085,91 eller ca. 307 kr. pr. stk. For alle 50 år er gennemsnittet pr. stk. ca. 166 kr.

Det er grove tal, idet både søer, orner, polte og grise er taget under et. Tallene siger intet om rentabiliteten i griseproduktionen i de forskellige perioder. Pengene er jo langt mindre værd i 1954, end de var i 1904.

Lad tallene fortælle...

Oversigt over levering og omsætning

i tiden oktober 1904 til 31. juli 1954

Årstal		Samlet antal svin	Vægt af overskudssvinene	Betalt
1904		1.965	122.863,5	88.832,99
1905		10.690	658.536	610.550,11
1906		12.781	796.771,5	765.480,28
1907		17.365	1.075.813	992.917,43
1908		22.814	1.415.882,5	1.181.396,93
1909		19.920	1.230.085	1.266.315,48
1910		19.217	1.252.803	1.374.094,46
1911		29.197	1.888.622	1.772.025,71
1912		36.143	2.335.484	2.447.046,87
1913		30.865	2.042.041	2.453.087,00
1914		36.735	2.369.806,5	2.802.613,92
1915		34.975	2.270.645	3.937.197,37
1916		35.118	2.370.993,5	5.076.669,12
1917		35.544	2.194.715	4.509.911,36
1918		6.808	436.529	947.384,87
1919		8.875	705.632,5	2.244.493,99
1920		16.001	1.121.716	4.742.236,95
1921		25.200	1.747.743	5.540.441,09
1922		31.302	2.095.722,5	5.161.713,39
1923		53.239	3.433.103	7.524.022,02
1924		60.297	3.808.788	8.842.693,94
1925		51.790	3.342.907,5	7.791.059,94
1926		49.410	3.227.253,5	5.777.145,08
1927	pr. 31/7	37.858	2.460.610	3.488.077,63
1928	pr. 31/7	71.467	4.617.663	6.496.332,17
1929	pr. 31/7	64.203	4.245.262,5	6.899.931,23
1930	pr. 31/7	69.503	4.598.248	7.181.524,06
1931	pr. 31/7	93.972	6.178.283	6.253.221,61
1932	pr. 31/7	106.977	6.980.071	5.389.264,11
1933	pr. 31/7	96.701	6.184.566	6.808.379,39
1934	pr. 31/7	76.585	4.440.310	7.126.136,54
1935	pr. 31/7	64.466	4.097.076	6.795.082,98
1936	pr. 31/7	63.187	3.710.510	6.678.228,75
1937	pr. 31/7	66.423	3.420.379,5	6.886.946,34
1938	pr. 31/7	63.317	3.676.963	7.733.252,27
1939	pr. 31/7	64.986	3.794.480,5	7.767.101,02
1940	pr. 31/7	71.352	3.874.359,5	8.839.930,47
1941	pr. 31/7	53.841	2.593.349	7.589.508,34
1942	pr. 31/7	28.578	1.438.046	4.659.462,24
1943	pr. 31/7	20.057	1.742.091,5	5.541.005,49
1944	pr. 31/7	37.214	3.250.561,5	10.929.239,43
1945	pr. 31/7	38.925	3.277.922	10.704.407,73
1946	pr. 31/7	37.280	2.774.564,5	8.432.436,04
1947	pr. 31/7	40.581	2.969.348	10.334.473,78
1948	pr. 31/7	39.202	2.854.748,5	12.932.589,78
1949	pr. 31/7	38.994	2.980.006,5	14.341.472,89
1950	pr. 31/7	80.386	5.609.646,5	24.780.225,12
1951	pr. 31/7	98.303	6.459.855	30.107.615,07
1952	pr. 31/7	95.532	6.603.110,5	33.053.656,30
1953	pr. 31/7	113.240	7.476.547	34.497.350,10
1954	pr. 31/7	131.249	8.285.305,5	36.841.413,17
	pr. 31/7	2.510.630	162.538.340,5	416.937.594,35

Kødfoderfabriken „Kronjyden"
A. m. b. a.
Assentoft

Denne store virksomhed kom som nævnt i gang i 1939. Det var dengang med betænkelighed fra flere sider, at den blev startet, bl. a. var man nervøs for den store startsum, der var på ca. 450.000 kr. Igennem årene har den tilfulde bevist sin berettigelse. For slagterierne ved at udbringe destruktionsaffaldet i en høj pris og for landmænd, der har haft uheld, ved at være medvirkende til at hæve prisen på de døde dyr.

I årene siden starten er der sket store udvidelser og moderniseringer, og den står i dag som en moderne virksomhed, der kan opfylde ethvert krav, der kan stilles for at opnå det bedste udbytte af råvarerne.

Ved starten var der 6 slagterier som andelshavere, i dag er der 12. Igennem årene er der investeret ca. 1,6 mill. kr. i det store anlæg, og denne sum er nedskrevet til 0.

ANDELSSELSKABER vi har forbindelse med

N. A. F. A., Nørresundby

Nordjyske Andelsslagteriers fabriker, Nørresundby, blev startet af slagterierne nord for Limfjorden, samt Hobro, Aars og Løgstør. Formålet med virksomheden var at udnytte slagteriernes blod til limstof, hovedsagelig med eksport for øje. Senere blev virksomheden udvidet, idet også de fleste af de midtjyske andelsslagterier optoges som andelshavere. Fabriken har gennem årene arbejdet godt og står nu som en tiptop fabrik uden gæld.

D. L. K., Hobro

Danske Landbrugers Kreatursalgsforening har vi haft samarbejde med lige siden starten i 1934. Den arbejder udmærket med afsætning af medlemmernes kreaturer og kalve og er den største på Hobro Eksportsamleplads. Slagteriet har fra starten været regnskabsfører for D.L.K. Netop i år er det jo 20 år siden, og omsætningen har været stadigt stigende.

Hobro Eksport Samleplads

Denne begyndte i det små. Hobro grisetorv blev i 1930 flyttet fra Kirketorvet til en nybygget hal i Hobro Højskolehjems gård, og her begyndte senere en eksport samleplads for kreaturer og kalve. Pladsen blev dog efterhånden for lille, og efter mange og trange forhandlinger besluttede Hobro kommune at bygge en særlig bygning til formålet. Denne blev taget i brug i 1947 og har været til gavn for både land og by. Det ugentlige grisemarked flyttedes også til den nye bygning. De gode pladsforhold har været medvirkende til Markedshallerne's (som de kaldes) store succes.

Også for denne virksomhed har slagteriet været regnskabsfører fra starten.

Hudecentralen, Glostrup

Allerede i årene før krigen blev spørgsmålet, om at slagterierne selv skulle sælge deres huder, taget op, og der nedsattes et udvalg til at ordne spørgsmålet. Imidlertid havde ministeriet lagt sin klamme hånd på hele hudehandelen, og trods mange forsøg lykkedes det først flere år efter krigen at få handelen fri. Inden dette skete, oprettedes Hudecentralen som andelsselskab med begrænset ansvar, og slagterierne, D.L.K., eksportforeninger og Oxko tegnede andele. Såsnart handelen var fri, overtog Hudecentralen handelen med huder fra de nævnte virksomheder, først i lejede lokaler senere i egne store, velegnede lokaler i Glostrup og Brabrand. Hudecentralen har nu virket siden 1951 og har allerede vist sin berettigelse ved at give et godt udbytte og medvirke til, at andelshaverne får det fulde udbytte ved hudesalget. Hobro slagteri har været med i dette arbejde fra starten.

Schaub & Co., A. m. b. A., Esbjerg og København

Som omtalt i festskriftet meldte vi os ind i dette firma i 1941 for tarmenes vedkommende. Vi har i mange år handlet med selskabets store afdeling i Kødbyen i København. Dette selskab, der er overordentlig velledet og har en meget stor omsætning, aftager alle vore tarme såvel fra svine- som kreaturslagtningen. Vi har kun grund til tilfredshed med at være andelshaver heri.

Tarmmester Ganzhorn (Schaub & Co.)

Udvalg til oprettelse af slagteri i Hobro

(konstitueret 12. juni 1903)

N. Rørholm, Hobro (formand)
P. Andersen, N. Ulstrup
S. Pedersen, Ømark
L. J. Færch, L. Rørbæk
J. Jensen, S. Onsild
H. H. S. Kragh, Kongsvad Mølle
P. Mikkelsen, Skellerup
A. C. Borresen, Hobro Mark
Niels Knudsen, Hærup
S. Christensen, Snæbum
Jens Madsen Boe, Snæbum

I bestyrelsen gennem de 50 år

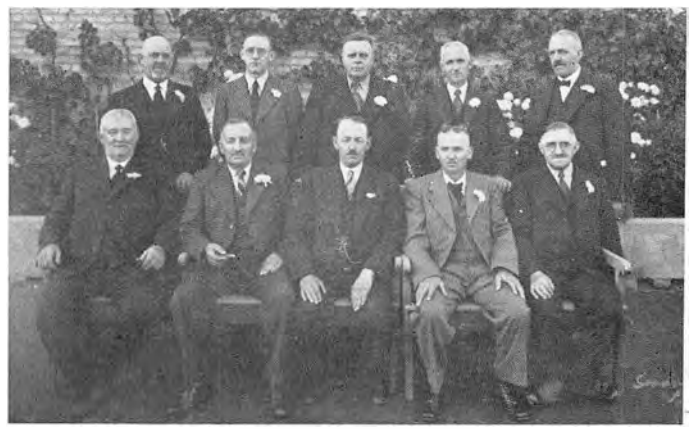
N. Rørholm, Hobro	1904—1907	1908—1920
P. Andersen, Ulstrup	1904—1945	
Jens Kvorning, Vammen	1904—1912	
J. Jensen, S. Onsild	1904—1908	1913—1923
N. Christiansen, Broløs	1904—1909	1916—1920
L. J. Færch, L. Rørbæk	1904—1915	
K. Kristiansen, Thorup	1904—1926	
Søren Christensen, Snæbum	1904—1907	
Poul Jensen, Hedemann, Hærup	1904—1908	
C. Christensen Kusk, Klotrup	1907—1913	
Jacob Andersen, Nørbæk	1907—1909	
Kr. Bundgaard, Hersom	1908—1923	
A. Møller, Hou Mølle	1909—1916	
A. Søndergaard, Nørbæk	1909—1915	
Niels Stougaard, Bigum	1912—1914	
Henrik Jensen, Grynderupgaard	1914—1925	
Chr. Rask, Nr. True	1915—1916	
Forpagter Henrik Nielsen, Vammen	1915—1919	
Marinus Andersen, Doense	1916—1922	
Peter Albrektsen, Lindum	1919—1921	
Niels Kr. Nielsen, Kirketerp, Hobro	1920—1927	
Jens Jensen Stensgaard, S. True	1920—1930	
Severin Lange, Bigum	1921—1923	
Niels Lassen, Fyrkilde	1922—1925	
Laurits Bach, Klejtrup	1923—1932	
Niels Westergaard, Foulum	1923—1925	1926—1933
Frands Frandsen, S. Onsild	1923—1925	
P. Jensen, L. Rørbæk	1925—1928	
P. Vadgaard, Stenild	1925—1933	1935—1
Anton Sørensen, Fastrup	1925—1926	
Møller Andersen, Kringelhovgaard	1925—1930	
J. Bisgaard, Klotrup	1926—1936	
Jens Olsen, Hørby	1927—1930	
Jens Færch, Bradstrup	1928—1930	
Fr. Bjørn, Hørby	1930—1951	
P. Petersen, Ravnkilde	1930—1945	
Marius Mikkelsen, Hammershøj	1930—1935	
Anders Nielsen, Skellerup	1930—	
Kristian Rasmussen, Fristrup	1932—1946	
Anton Dalum, Mejlby	1933—1935	
P. Werner, Nr. Vinge	1933—1948	1950—
N. P. Nielsen, Vorning	1935—	
Chr. Klausen, Klotrup	1936—1947	
Jens Sørensen, Rørbæk	1937—1945	
William Kjeldsen, Kielstrup	1945—1946	
Georg Bjørn, Bradstrup	1945—	
Jac. Jensen, Marientorp	1945—	
Søren Andersen, Nr. Ulstrup	1946—1952	
P. Cleemann, Hejring	1946—	
Alfred Bisgaard, Klotrup	1947—1953	
Severin Brøndum, Vammen	1948—1950	
Karl Olsen, Hørby	1951—	
Morten Larsen, Skovbo	1952—	
Selgen Kr. Pedersen, Baandrup	1953—	

Revisorer gennem 50 år

Kancelliråd Uhrenholdt, Hobro	1904—1907
Bogholder Stav, Hobro	1904—1906
Jens Chr. Larsen, Nr. Onsild	1906—1912
J. K. Jensen, Hjerritsdal Mølle	1907—1916
Jens Jensen, Valsgaard	1912—1943
Jens Jensen, Kirketerp	1916—1924
Søren Chr. Jensen, Holdthostrup	1924—1937
Søren Stougaard, Snæbum	1937—1948
Kr. Pedersen, N. Onsild	1943—
Ole Kr. Højen, Snæbum	1948—

Formænd gennem 50 år

J. Jensen, S. Onsild	1904—1908
K. Kristiansen, Thorup	1908—1926
P. Andersen, Nr. Ulstrup	1926—1928
P. Wadgaard, Stenild	1928—1933
Anders Nielsen, Skellerup	1933—

Bestyrelsen 1939:

Forreste række: *P. Andersen,* Ulstrup. *Kr. Rasmussen,* Fristrup. *N. P. Nielsen,* Vorning. *Jens Sørensen,* Rørbæk. *P. Petersen,* Ravnkilde. Bageste række: *Chr. Clausen,* Klotrup. *J. Mortensen, Anders Nielsen,* Skellerup. *Fr. Bjørn,* Hørby. *P. Werner,* Nr. Vinge.

Slagteriets bestyrelse august 1954

P. Cleemann, Hejring *Selgen Pedersen*, Baandrup *Karl Olsen*, Hørby *N. P. Nielsen*, Vorning *Jac. Jensen*, Marientorp
Georg Bjørn, Bradstrup *Morten Larsen*, Skovbo *J. Mortensen*, Hobro *P. Werner*, Nr. Vinge *Anders Nielsen*, Skellerup

Formænd for bestyrelsen gennem 50 år

Jens Jensen, Onsild

K. Kristiansen, Thorup

P. Andersen, Ulstrup

P. Vadgaard, Stenild

Anders Nielsen, Skellerup

Direktører gennem 50 år

A. Madsen

R. M. Jensen

J. Mortensen

Overordnede funktionærer

Bogholder *P. Riisager*

Slagtemester *J. Bertelsen*

Konservesmester *F. Miller*

Forvalter *N. C. Jensen*

Butiksbestyrer *C. Risberg*

Lokale revisorer

Ole Højer, Brøndum *Kr. Pedersen*, Nr. Onsild

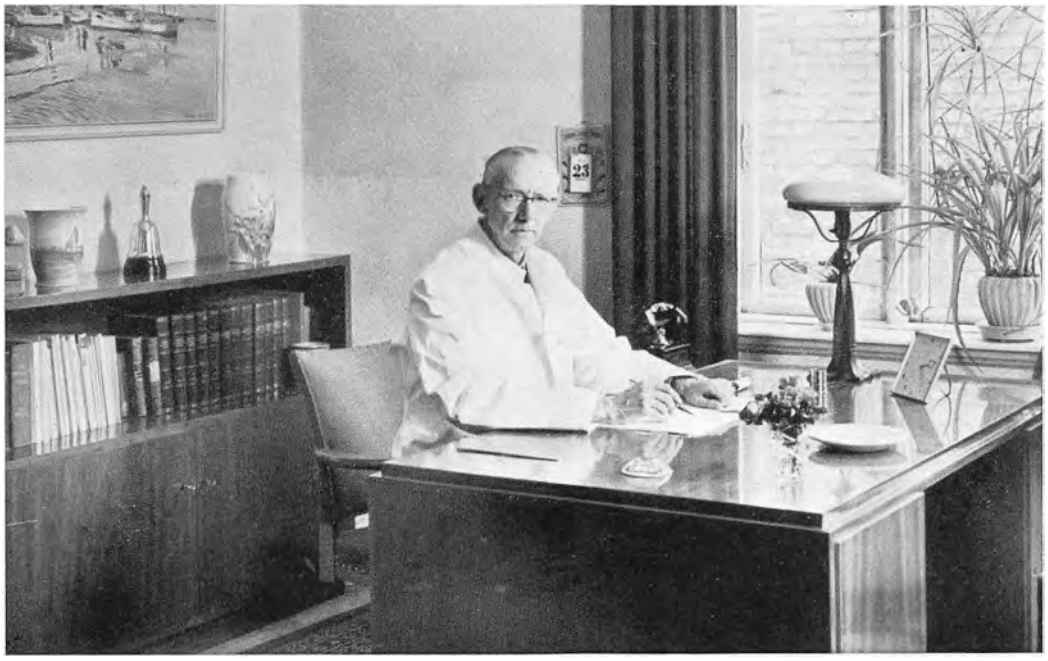
Veterinærkontrollen

Overdyrlæge *L. Brams*

Dyrlæge *J. Trautner*

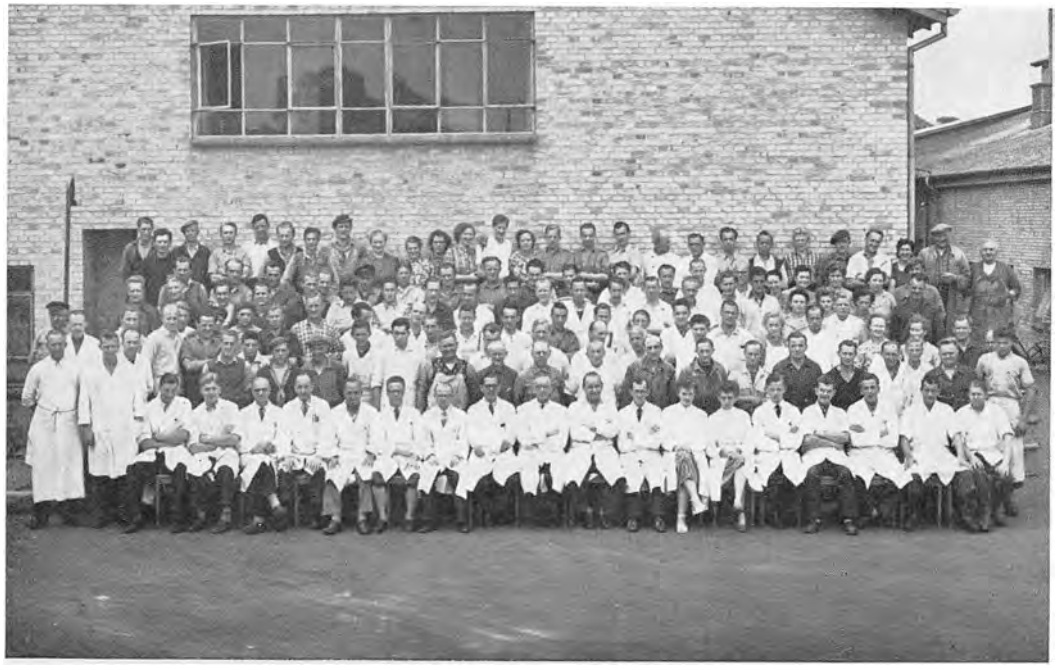
Direktørens kontor

Hovedkontoret

Ekspeditionskontoret

Slagteriets samlede personale (aug. 1954)

Aflæsning af svinene

Efterskrabning

Fra svinefoldene

Ved svideovnen

På vej til skoldekarret

Det sorte fra svideovnen fjernes

Hovedet renses

Indvoldene tages ud

Dyrlægekontrol

Blankfinning

Hypofysen udtages

Svinene vejes

Grisene brændemærkes med ordet „Danish"

Ryggen hugges ud

Grisene i hurtigkøleren
(bemærk den ensartede størrelse)

Baconsiden afpudses

Bovbladet udtages

Spidsryggen afskæres med
elektrisk sav

Der sprøjtes saltlage ind i baconsiderne

Baconsiderne stables i saltekummerne

Baconsiderne udlagt til dræning

Fire baconsider i en balle vejes før afsendelsen til England

Ballen syes sammen

Henfrosne bugspytkirtler udtages til forsendelse til fabrikation af Insulin

Kreaturslagtning

Slagtede kroppe

Modtagelse af varer i ekspeditionen

Automatisk stopning
af bayerske pølser

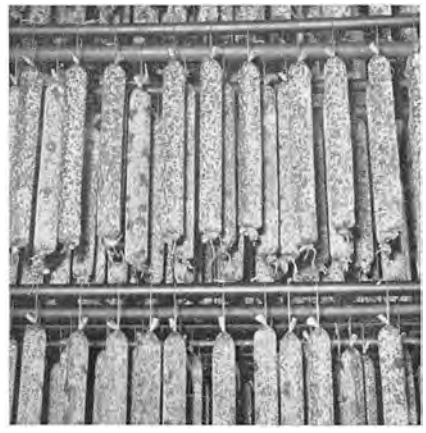
Bayerske pølser parat til rygning

Afpilning af svinehoveder
i konservesfabriken

Salamipølser til export

Spegepølser til export

Lukning af dåser

Åresprøjtning af skinker til U. S. A.

Lager af saltede skinker til U. S. A.

Trimning af skinker til U. S. A.

Skinkekasser gøres færdig til afsendelse

Lodning af skinkedåser

Smagsprøvning af skinker foretages af konservesmester og repræsentant for modtageren i U.S.A.

Dåseskinker pakkes i kasser

Slagteriet set fra gårdsiden aug. 1954

Konserves til eksport

Varer til hjemmemarkedet

Hobro kirke set fra Kirketorvet

Hobro by...

På de sidste sider vises billeder fra den by, slagteriet har hjemme i.

I de første år af slagteriets virketid havde mange andelshavere personligt ærinde på virksomheden — de kørte ofte selv svinene ind og mange hentede selv afregningen — så leveringsdagene var store dage for Hobro by, købmandsgårdene var fulde af vogne, og forretningerne af handlende. Tiderne har ændret sig, nu køres langt de fleste svin ind pr. bil af slagteriets vognmænd, og i hvert fald de længst borte boende andelshavere har kun sjældent ærinde til Hobro.

Selvfølgelig har byen stadig en stor part af oplandsbeboerne som gode og velsete kunder, og når slagteriet nu har 50 års jubilæum, er det naturligt at vise nogle billeder fra den by, hvori det daglige arbejde finder sted.

Hobro hører ikke til storstæderne, men de, der kender den, holder af den og ikke mindst af den naturskønne omegn.

Den gamle kirketrappe

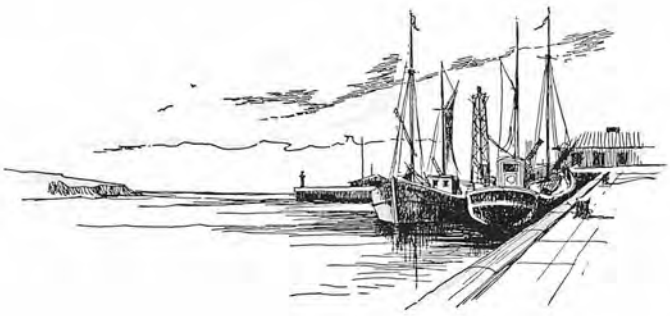

Udsigt fra Skovpavillonen
med fjorden i baggrunden

Interiør fra en gammel købmandsgård

Slagteriets bankforbindelse

Indkørslen til byen fra banegården

Hobro set fra Øls bakker

Udsigt over byen med slagteriet i midten
og Apotekerens plantage i baggrunden

Havnen og fjorden

Rutebilstationen